

FLOR DE CARD

GENER DE 1994 * N° 201

¡ ARA, NINETS, COM
QUE HEU FET BONDA, ELS
REIS VOS DURAN UN
CAMEL·LET PERHOM.

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

En Rafel Melis

A darreries de l'any passat, després de vuit anys i mig de feina callada i constant, en Rafel Melis va decidir donar per acabada la seva tasca al front del Centre Musical Sant Llorenç. Ha estat gairebé una dècada de canvis profunds en la concepció de la banda, en els quals el seu president ha jugat un paper fonamental.

En Rafel, segons el nostre veure, ha estat un gran dirigent, possiblement un dels millors que hagi pogut tenir l'agrupació en tota la seva història. Amb senzillesa, humilitat i una gran capacitat de feina ha sabut liderar un grup de gent que s'havia marcat uns objectius ambiciosos, però assolibles, com el temps s'ha encarregat de demostrar. Per a nosaltres, els seus mèrits es poden concentrar en tres aspectes bàsics:

Millora de la qualitat musical. La primera decisió important i, en certa manera, revolucionària, fou la contractació d'un director professional, qui, al temps que aportaria els seus coneixements tècnics, seria capaç d'exigir un esforç constant als músics, que han arribat a tocar peces que mai no s'haguessin imaginat. Aquest fet va provocar una certa crisi entre alguns dels antics components de l'agrupació, però ha resultat fonamental per dignificar musicalment la banda llorencina.

Organització. Amb l'elaboració dels estatuts es van separar, entre d'altres coses, els papers del director i el president, a més de reactivar la funció de la secretaria a fi que controlàs els papers i se'n cuidàs de mantenir els arxius.

Preparació per al futur. Amb la creació de l'escola es van posar les bases perquè la banda tengués una continuïtat assegurada, amb cursos oficials, exàmens, professors titulats... Es va passar d'aprendre peces així com bonament podien per poder sortir a tocar per les festes a cursar uns estudis al Conservatori, amb tot el que això implica de mètode científic, titulació i esforç constant.

Gràcies a aquestes iniciatives la banda compta avui amb 69 músics i amb 90 alumnes matriculats -la qual cosa contrasta fortament amb la vintena que arribaren a ser fa uns anys-, i la converteix en una de les organitzacions més concorregudes del poble.

Apart d'aquests tres aspectes fonamentals, hi ha altres activitats importants que ha sabut fer la banda d'ençà que l'encapçala en Rafel, com són ara les setmanes musicals -darrerament potser un poc massa abocades només a la música de banda-, els intercanvis amb altres grups de fora Mallorca, i el fet que s'hagin compenetrat sense problemes els músics de Sant Llorenç i Son Carrió, cosa que dissortadament no s'esdevé a gaire associacions.

En fi, en Rafel ha estat un bon president i serà difícil de reemplaçar. Esperem que el Centre Musical trobi la persona -o persones- adequades per continuar la tasca que tan bons resultats ha donat en la formació musical dels llorencins.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Gener de 1994. Número 201

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació Cultural *Flor de Card*

CIF: G07606185

Imprimeix: Tirrena S.A. (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

COL.LABOREN

		Portada
Josep Cortès	Els Reis	3
	Espipellades	6
	Normalització lingüística	7
	Tal dia com avui	17
	Assemblea Flor de Card	19
	Crònica informal	21
	Bartomeu Pont	28
	Estampes llorencines	4
Guillem Pont	Don Joan Noguera	4
J. Bassa	Nadal a Son Carrió	8
Diversos	Batec	10
Ignasi Umbert	Cròniques vilatanes	18
	Oferta turística de qualitat	12
PSM	Triau-los mallorquins	12
UM	Comunicat	13
Pere Galmés	Lira d'or	14
Jaume Galmés	La musa ària	15
P. Santandreu	De literatura infantil	15
Abbè Rovira	Les casualitats	16
Xavier Morell	Viatge a l'estació Z	16
Joan Gomila	Quaranta de febre	20
Guillem Soler	Futbol	22
M. Mascaró	L'escolania de Lluc	23
C.R. Galmés	Llibres	24
Xesc Umbert	El temps de 1993	27
	Els temps de desembre	26
Maria Galmés	Si lleu...	26
	Demografia	26
	Comptabilitat	26
Isabel Nicolau	Distribució	

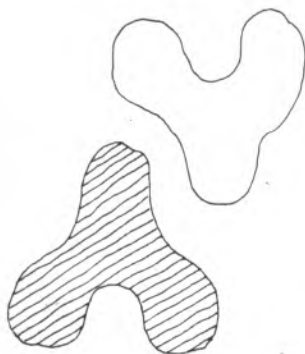
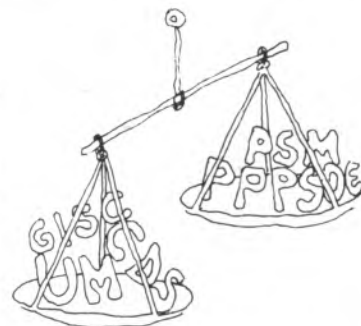

Dia 26 de desembre en Josep Melià havia de venir a Sant Llorenç a fer una part de sa presentació d'es llibre d'es Centenari, i dia 7 de gener havia de participar en una taula rodona a Son Carrió sobre es present i es futur de sa nostra llengua. A cap d'es dos actes va comparèixer, i això que s'havia compromès a fer-ho i així estava anunciat damunt es respectius programes.

Consider que és una grosseria impròpia d'una persona com ell, i més si tenim en compte que es dos actes estaven organitzats per s'Ajuntament, entitat que mensualment li paga una respectable quantitat de dobbers.

Per ser com ets altres sempre hi som a temps.

Que em tirin d'una passa si trobau cap altre poble que tengui es tres partits més forts de Mallorca a s'oposició: es **PP**, que comanda en es Parlament, en es Consell, en es Govern i an ets ajuntaments de Ciutat i Manacor, per no dir-ne d'altres; es **PSOE**, que poc més o manco controla es govern de s'Estat i s'ajuntament de Son Servera; i es **PSM**, tercer partit de ses Illes Balears que, davall davall, du es maneig de s'Ajuntament d'Artà. Idò aquí, encara que estiguin enrevoltats de contraris p'es quatre costats, es qui governa és es centre: **UM** (UM+UIM+CB), **CDS** i **GISC**. I que no és guapo, això?

Per cert, ja que en parlam, he de reconèixer que en Miquel Fal.lera ha conseguit convèncer na Bàrbara i en Tomeu Carbó de que han de formar una pinya, perquè a sa primera votació ja els va fer bona sa frase de *dónde dije digo, digo Diego*.

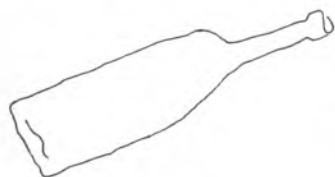
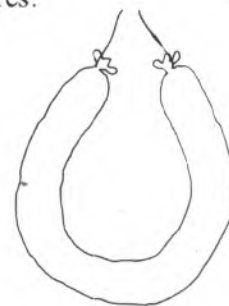
A na Bàrbara la va obligar a rompre formalment es pacte PP-UM, i per ventura ella sols no s'hi havia plantejat, i an en Tomeu Carbó el va fer votar contra s'urgència d'una moció, quan ell ha via assegurat que sempre hi votaria a favor.

O té molta capacitat de convicció o molt poc respecte per lo que pensen fins i tot es d'es seu propi partit.

Me puc equivocar, però hi posaria missions que d'aquí a ses eleccions municipals, de s'UM local que avui coneixem ja n'hauran fet dos bocins. O tres!

Per a mi que arribarà a ser ver que es llorencins som uns dimonis. O almanco no podem negar que estam enamorats d'es foc: dijous fogueró a's centre d'adults, divendres a s'escola, dissabte a ca's vells, diumenge arreu d'es poble, dilluns/dimarts a s'Ajuntament i es dissabte vinent a sa banda de música.

Una cosa és conservar ses tradicions i s'altra no conèixer quan basta. Està molt bé que facem foguerons per sant Antoni, però trob que mos podríem posar d'acord i fer-los tots es mateix dia, que es vells fa estona que diuen que totes ses masses fan mal.

Encara que a s'Ajuntament li costàs molt decidir-se a posar contenidors de vidre, sa gent s'ha avesat ben prest a deixar-hi ses botelles que sobren.

Ara sa segona passa hauria de ser que els buidassin un poc més sovint, no fos cosa que si es públic se n'ha de tornar ses capsos perquè no hi cap ni una botella més, a l'instant se decidesqui a deixar-les dins sa bosa d'es fems i passi d'es contenidors.

Si no és ver deman disculpes, però es meus informadors m'han assegurat que ho és.

Es dissabte de sant Antoni en Tomeu Bovet va anar a un fogueró a foravila -en es qual també i havia na Bàrbara-, i a algú de sa rotlada, contravenint sa tradició, li van pegar ganes de menjar pa amb oli amb tomàtiga. Com que no en tenien, es nostro regidor agafà es valquitalqui i va manar an es municipal de torn que:

-Primera versió: agafàs un enfilall de tomàtigs i, amb so cotxo oficial, els ho fés arribar en un sant-i-amèn.

-Segona versió: fés de veure algun d'es qui havien d'anar an es fogueró i li encomanàs s'encàrrec.

Preguntes: Sabria triar ses tomàtigs es municipal? Arribaria d'hora abans que algun fogueroner se morís de fam? S'oli que hi posaren, era mallorquí o foraster? I ses olives? I es vi? Volia en Bovet pa-amb-oli per por d'una pujada de sang, amb tant de torrar porquim? Se va fer cap taca a sa camia? Si és així, qui va pagar s'Ariel per rentar-la?

Don Joan Noguera Llompart "es Jefe"

Texte: Guillem Pont

Dibuix: Josep Cortès

Don Joan, o més popularment "es Jefe", sovint pronunciat "es quefe", va néixer a Lluçmajor el 25 de juny de 1893, la mateixa terra que impregnava de sensibilitat l'ésser de Maria Antònia Salvà

"Em plau tancar les portes del passat al rosec sospitós de l'enyorança, obrint el cor al sol de l'esperança, a l'oreig eternal de bat a bat."
que, aleshores comptava vint-i-quatre anys.

Segurament la vida llucmajorera -vila més gran, més senyora, social i políticament més estable- a finals de segle passat no era exactament igual a la llorencina, però les diferències tampoc no devien resultar exagerades; aleshores estudiar era tot un luxe.

Don Joan cursà els estudis de magisteri però als 25 anys (1918) ingressà a la "Unión Ferroviaria Mallorquina", companyia de ferrocarrils de Mallorca creada el 1876 amb la finalitat de construir i explotar, entre altres, la línia Palma-Artà (1875-1921) que tan familiar li hauria de resultar. Explotació que, a l'any 1951, passaria a la companyia estatal "Ferrocarrils de Via Estreta (FEVE).

Primer fou revisor, després cap de l'estació de Sant Llorenç, posteriorment una temporadeta a Artà i el retorn definitiu a Sant Llorenç.

He sentit contar que era amic de brusques de don Miquel, l'apotecari amb qui compartia aficions tecnològiques: la llum, l'arràdio...

El meu record neix a la infantesa, quan en algun viatge escadusser per visitar els padrins de Son Carrió o els cosins de Ciutat, m'embalava amb la litúrgia inherent al càrrec de cap d'una estació ferroviària: la gorra plana amb rivets de vius colors, el pal amb una bandera -verda i vermella- a cada cap,

els senyals, la campana, els bitllets, les reixes de la finestreta, la serietat, el canvi d'agulles l'entorn... tot resultava novedós i sorprenent!

Anys després els voltants de l'estació foren un lloc important per als bergantells de la vila, en centrar-hi els jocs de pandilles. Son Tàrrrec resultava idoni: una garrigueta que permetia fer trampes i barraques, el túnel, el torrent que mostrava aigua corrent bona part de l'hivern...hi jugàvem a ser sol-

dots, a ser valents i constructors de camins, a cercar animals al torrent o a tirar-nos pedres. Alguna vegada també fèiem alguna eixida just vora el túnel -travessar-lo era una perillosa aventura-, o vora els vagons de mercaderies... No ho record però estic ben segur que més d'una vegada fèrem enfadar don Joan, no potser d'altra manera.

Però realment, la recordança no és configura d'una forma definitiva fins

que ell es trobà ben prop de la jubilació. Nosaltres, jovenells estudiants a Ciutat, agafàvem el tren els diumenges a mitjan horabaixa, de mala gana i amb el cor estret, fins i tot algunes vegades sortíem pitant de les formadores "reunions" que, amb "pick-up" i cançons de n'Adamo, fèiem a les cases particulars. Ens contàvem eixides i rèiem mentre don Joan, aquell home petitó, de cara seriosa, vestit de gris, amb fondes entrades als cabells, nas prominent i celles mitges i poblades, feia el seu treball: vendre els bitllets, telefonar a l'estació de partida, esperar, vigilar...

Malgrat ésser una persona pública, aleshores res no en sabíem d'ell. Solament una cosa: era "es jefe". Un cos i una fesomia identificats en el paisatge de l'estació i el quefer quotidià. Una d'aquelles persones tan nostres i tan ubicades en un context concret que et sorprèn quan el trobes o veus en un altre indret i amb una altra roba.

Passarien encara anys per arribar a la coneixença, per tastar el seu tarannà obert i generós.

Fou a l'entorn del Club Card. Ell se n'alegrà d'una forma activa d'aquell moviment juvenil nascut oficialment a finals de l'any 71.

Contrastant la data de la seva defunció (6 de maig de l'any 1974, als 80 anys) val a dir que devia ésser a l'any 1972 o 73, quan als 78 o 79 anys, es va oferir per fer un curs de taxidèrmia. Curs que alguns seguiren amb vertader interès. Record el seu alenar pesat quan pujava l'escala, però també la seva constància.

D'altra banda, i veient que muntàvem la primera biblioteca pública de la vila, ens va obsequiar amb un bon grapat de llibres, la majoria tècnics. De fet, la de don Joan va ésser la donació més important, (i, si ho no record malament, l'única) feta a la biblioteca del Card.

Aquests dos fets poden considerar-se insignificants, però tal vegada diuen molt de la personalitat de don Joan Noguera. Del seu dinamisme, dels seus coneixements, de la seva fe en els joves, de la seva generositat.

Ara, amb la perspectiva que ens dona el temps, refrescant records, me n'adon que és una llàstima no poder superar l'òbvia diferència d'edats. M'hagués agradat conèixer més d'aprop don Joan.

Nadal 1993 a Son Carrió

J. Bassa

Ja fa una sèrie d'anys que la delegació de l'Ajuntament de Sant Llorenç a Son Carrió organitza un conjunt d'actes culturals al llarg de les festes de Nadal, agrupant-se davall el nom de "Nadal Cultural".

Enguany, com també ja és habitual, la banda de música encetà les festes interpretant diverses peces clàssiques i alguns villancets a l'església. Un altre fet a destacar és la vetlada on els al.lots i al.lotes de l'escola canten els villancets amb l'alegria que els caracteritza, donant una nota simpàtica a la festa. També causà molta expectació la conferència que tractà la reforma de l'ensenyament, ja que encara hi ha molta confusió entre els pares i els mateixos alumnes. Tampoc no podem oblidar la importància dels esports en aquest Nadal, ja que l'Esportiu Son Carrió celebra una diada d'enfrontaments amistosos en les distintes cate-

gories on està inscrit.

Ja quasi per acabar, no podem deixar de banda la nit màgica dels Reis d'Orient, on Melcion, Gaspar i Baltasar, després de la cavalcada reparteixen les joguets entre els nins que han fet més bonda.

El darrer acte d'aquest Nadal Cultural fou la taula rodona on es parlà de l'estat actual de la llengua catalana a les Illes. Com a convidats cal destacar la presència de la professora Aina Moll, el Dr. Gabriel Bibiloni, el Sr. Miquel Sbert, el Sr. Jaume Casesnoves i el Sr. Miquel Galmés.

Això ha estat més o manco el que ens ha deparat aquest Nadal, sempre esperant que els anys vinents puguin ésser tan bons o millors. Des d'aquí animam l'Ajuntament a continuar amb el Nadal Cultural i al poble de Son Carrió a participar-hi. Molts d'anys, Son Carrió.

Miquel Galmés i la normalització lingüística

Dins els actes que tradicionalment du a terme per Nadal la delegació municipal de Son Carrió, el que més em va atreure l'atenció, potser per la seva novetat dins el poble, fou la taula rodona sobre *"El present i el futur de la nostra llengua"*, ja que simultàniament i en directe podria sentir l'opinió de diversos sectors que treballen el tema: Aina Moll, coordinadora de la Campanya, Jaume Casesnoves, director general d'Educació, Gabriel Bibiloni, professor de sociolingüística de la UIB, Miquel Sbert, inspector del Ministeri d'Educació i Miquel Galmés, encarregat de la normalització lingüística en el nostre municipi. No comentaré les paraules dels participants externs perquè, o bé m'estendria massa, o bé dispersaria l'atenció sobre el que vull tractar en aquest article, i, per tant, em limitaré a les intervencions del nostre regidor Miquel Galmés.

Quan va fer la seva presentació, en Miquel va dibuixar la situació actual del nostre municipi dient que es trobava entre els primers de Mallorca quant al nivell de normalització lingüística: l'escola es fa íntegrament en català, l'Ajuntament té un reglament aprovat, els carrers estan retolats en català, la revista, que en un principi era bilingüe, *"ara"* ja es redacta en la nostra llengua... i així anà exposant els aspectes assolits en el poble. Posteriorment, en el torn de preguntes, quan un espectador li va demanar què havia fet aquest Ajuntament per la llengua, en Miquel li va tornar repetir allò que havia esmentat a la presentació.

Jo no sé si és que no va entendre la pregunta -perquè en haver acabat l'acte ho comentarem amb el que li havia

feta- o si dissimulava i mirava cap a una altra banda, però el que li demanaven no era com està avui el poble de Sant Llorenç, sinó què ha fet ell per millorar la situació de la llengua. O dit amb altres paraules: d'ençà que en Miquel se'n cuida, l'ús de la llengua catalana ha empitjorat, està igual o ha millorat?

En aquest sentit, no cal oblidar que el primer Programa de Normalització Lingüística fou aprovat pel plenari el 28 de novembre de 1983, i el Reglament, el 29 d'abril de 1986; en el ple del 30 d'abril del 80 s'aprovà canviar els noms dels carrers i posar-los en català, cosa que va tenir lloc per l'abril de 1987, quan es va fer un curset de ceràmica i es retiraren les plaques metàl·liques que estaven en castellà; el mateix nom en català del poble fou ac-

ceptat pel Consell General Interinsular el 29 de desembre de 1982, atenint un expedient que havia obert l'Ajuntament el 25 de setembre de 1974.

Quant a l'escola, per l'octubre de 1984 el Consell de Direcció acordà que els alumnes de preescolar fessin les classes en català, i que continuassin en aquesta llengua durant tota l'EGB. I en relació a la revista *Flor de Card*, la paraula *"ara"* que utilitzà en Miquel per esmentar l'ús íntegral del català fa referència als darrers 12 anys, tot i que és des del 1973 que el 90% dels articles es publiquen en la nostra llengua.

Perdonau tota aquesta teringa de dades, però consider que quan un parla públicament ha de tenir les coses clares. Si consideram que tot el que he esmentat abans és anterior al maig de 1990, que fou quan en Miquel agafà les riendes de la normalització lingüística en el municipi, haurem de convenir que tot allò de què braveja el nostre regidor va ser posat en pràctica per una altra persona. Per tant, és ver que el nostre poble té un nivell d'utilització del català superior a molts d'altres, però també ho és que no ha estat gràcies a ell.

Arribats a aquest punt, i donant un petit repàs a diversos aspectes d'avui en dia, veurem que l'arquitecte municipal presenta els seus treballs en castellà, contravenint l'article 11 del Reglament, la majoria de les plaques del clavegueram tampoc no estan en català (art. 6.2), diversos programes de festes i actes de la zona costanera subvencionats per l'Ajuntament es publiquen també en castellà (art. 14.1), les campanyes i altres activitats destinades

a fomentar l'ús del català que organitza l'Ajuntament (art. 17) són realment magres i incompletes, el pressupost que hi dedica, en el cas que n'hi dediqui cap, (art. 19) no dóna el fruit que seria desitjable... El bagatge que porta el nostre regidor, per tant, contràriament al que s'havia fet fins que ell en va agafar el maneig, la veritat, no crec que sigui com per fer-ne gaire crides.

Ara fa sis anys grossos que Flor de Card, comptant amb la col·laboració dels al·lots de l'escola, va publicar un suplement sobre el present de la nostra llengua en el poble, en el qual s'estudiava l'ús del català a les institucions i associacions, als establiments públics i entre la gent del carrer. Estava basat en un altre estudi fet per la Universitat de les Illes Balears arreu de Mallorca i, dins de la seva senzillesa, consider que encara pot ésser útil de cara a conèixer més o manco la situació sociolingüística local. Si en Miquel vol fer alguna cosa per la nostra llengua no estaria malament que se'l llegís, i, si és el cas, l'actualitzàs, perquè sense saber la situació real fa mal envestir una tasca seriosa. I tampoc no hi seria de demés que començàs a tenir contactes amb les associacions i particulars preocupats pel tema, que en el municipi en trobarà una bona partida que ja fa anys que s'hi dediquen pel seu compte.

Per acabar, voldria esmentar que no és la meua intenció, amb aquest escrit, atacar el nostre regidor, perquè crec que si volem ajudar la llengua hem de juntar els esforços en lloc de dispersar-los, però tampoc no puc ni vull consentir que s'apunti medalles que no li pertocuen. Que bravegi del que ha fet si creu que és bravejable, però si esmenta realitzacions d'altri que tenguin l'elegància i la cortesia d'atribuir el mèrit al qui se'l mereix, que han estat molts anys de feina constant i desinteressada com perquè ara vengui ell i pretengui atribuir-se el mèrit de la situació actual llorençina.

Josep Cortès

Tal dia com avui

ARA FA 105 ANYS

* Que es va beneir el retaule de l'altar major de l'església.

ARA FA 55 ANYS

* Que s'instal·là el telèfon en el poble.

ARA FA 40 ANYS

* Que es va prendre l'acord d'asfaltar tots els carrers del poble.

ARA FA 35 ANYS

* Que la companyia GESA es va fer càrrec de la distribució de l'electricitat en el poble.

* Que es creà la segona societat columbòfila.

ARA FA 20 ANYS

* Que el Club Card va recuperar una antiga tradició nadalenca representant *El rei Herodes*.

ARA FA 10 ANYS

* Que les parròquies de Sant Llorenç i Son Carrió pujaren a LLuc per celebrar el Centenari de la Coronació de la Mare de Déu.

* Que sortí en el BOE el nou nom de l'escola: "*Mestre Guillem Galmés*".

* Que començaren les obres d'ampliació de la carretera d'Artà.

ARA FA 5 ANYS

* Que la coral Monteverdi, dirigida per Josep Ros, donà el seu primer concert.

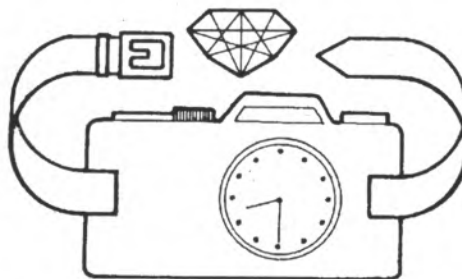
ARA FA 1 ANY

* Que el poble es va alçar per mor dels preus de l'aigua neta.

Josep Cortès

GARCIA LIS

JOIERIA-RELOTGERIA-FOTOGRAFIA

ELS OFEREIX LES MILLORS MARQUES EN
RELOTJERIA

SEIKO * LOTUS * LETUAL * TORNELLI

LORUS * CASIO

IMMERSIÓ

i com a novetat per als més joves

NAF * NAF * WATCH

Carrer Major, 47 SANT LLORENÇ Telèfon 838351

Cap d'any

Idò què vos pensau?, en aquest poble no som mai com els altres. Tal vegada sigui bo un poc de diversitat, però... feim colló!

Les campanades formen l'acte central de la nit de cap d'any. Aquí, primerament no sonava el rellotge!? Després es féu l'invent de tocar les campanades amb els platerets de la bateria del conjunt que ve a animar la gent, però tampoc no acabà de funcionar bé ja que la gent, davant manera tan estranya de representar el rellotge, quedà un poc astorada i embadalida. Finalment, aquest any ho tenien tot solucionat, el conjunt s'havia d'encarregar de simular les campanades, però... la potència musical del piano elèctric no es féu sentir i quan el batle agafà el micro començà dient: "...cinc, sis, set..." i així fins a dotze.

Voldria fer un suggeriment a l'encarregat d'organitzar la festa: podrien tornar repetir l'acte, encara que només fóra contant fins a quatre, que a mi em queden els primers grans fora menjar i comencen a agafar floridura?

Sant Antoni

Aquest any ha estat, des del nostre veure, un dels anys més poc festosos que recordam.

Repassem però el què fou la festa del patró dels animals. Dia 16, els foguerons havien d'esser el principal acte d'aquesta jornada, i no ho aconseguirien ja que només n'hi havia poc més de mitja dotzena a tot el poble, (recordem-los: bar can Neula, bar can Pedro, bar el Pibe, bar Nou, placeta de ca na Pisca, ca na Bàrbara Tenjona, possessió de Son Berga i ca'n Pipes), pensam que els hem anomenats a tots, de totes maneres si ens haguéssim oblidat d'algun demanam disculpes. Com podeu comprovar, la llista no ha estat massa llarga, i tal vegada per això la gent no féu tanta bauxa com en anys anteriors.

El dilluns, dia 17, tot i que no era

festa a la vila, molta gent no féu feina i va aprofitar el dia per descansar un mica. El capvespre se celebraren les beneïdes. Com cada any, l'escola aportà un gran nombre de carrosses a la desfilada. La cavalcada començà molt animada, però un petit ruixat impedí que la celebració seguís amb la bulla. Com cada any l'Ajuntament havia disposat uns premis per a les carrosses i comparses. Com cada any, molta gent trobà que els premis no havien estat atorgats als que més mèrits havien fet. Com cada any, no es pot fer tot al gust de tothom.

Per acabar d'arrodonir la jornada, la pluja tornà impedir que el vespre es pogués celebrar el ball de bot. Tot i això i com que l'Ajuntament ja tenia les llonganisses comprades, es decidí celebrar la ballada el dimarts. No hi assistí gaire gent, encara que els que hi havia ballaren d'allò més per llevar-se el fred que feia. Esperam que l'any que ve la cosa sigui un poc més animada.

Futbol

Any nou, vida nova!

Mai més ben dit, si aplicam el refrany a l'equip de 3ª divisió. Durant els darrers partits l'equip ha experimentat una gran millora en el seu joc, i ha aconseguit resultats molt positius que l'han portat a escalar llocs a la taula classificatòria.

No sabem si la culpa d'aquesta millora la tenen els nous fitxatges que ha duit a terme l'equip granoter o si en Xisquet els ha estirat les orelles.

Molta sort i cap amunt!

Comèdia

El dia dels Reis, el grup llorençí de comèdies va posar en escena a la sala Rigal l'obra *Es sotre de madò Rosa*, de Martí Mayol. El dia era, així mateix, plujós i ventegós, i els organitzadors temeren que el públic s'estimàs més romandre davall la camilla que no sortir a veure la comèdia.

No obstant això, la representació es va dur a terme amb molt d'èxit. Els assistents es divertiren una estona llarga i encoratjaren els comedians a posar en escena més obres.

Finalment, els actes acomiadaren les festes amb una xocolatada ben calenta. En Nofre Neula i na Ma Magdalena Capirró contaren molts d'acudits i tots rigueren a rompre.

Reis

Amb una ventada que ens feia ben present l'hivern, arribaren enguany els reis d'Orient ben carregats de presents.

Dia cinc de gener Ses Majestats recorregueren Sant Llorenç amb les seves carrosses i repartiren casa per casa les comandes dels infants i dels més granduls.

A l'església els reis adoraren el Bon Jesús, i una parella de vellets ens explicaren d'on venien els reis.

Procurarem d'ara endavant fer més bonda, per tal que els llunyans monarques ens obsequiïn amb dons meravellosos, presents preciosos que ens aclariran el viure: germanor, pau, solidaritat i tots aquells continguts de que cada dia estam més escassos.

Política

Hem de deixar constància, en aquestes ràpides bategades de la vida llorençina, dels canvis que s'han esdevingut en l'esfera política.

Així, hem de dir que l'equip de govern s'ha engruixat amb dos regidors que es trobaven a l'oposició. D'aquesta manera, Bàrbara Genovart ocupa la regidoria de Serveis Socials, i Bartomeu Pont, la de Cultura.

Esperem que amb més gent que treballa per al poble, les coses funcionin millor!

Exposició de juguetes

Com és habitual d'aquestes dates, a finals d'any va tenir lloc a ca ses

monges l'exposició de juguetes confectionades pels escolars llorencins.

Dels més petits de l'escoleta infantil fins als jovenells i jovenelles de catorze anys, l'exposició mostrava les seves manualitats, que incloïen des de maquetes, teresetes, fins a un globus aerostàtic.

Polícia

Ja passada la mitjanit del dia de Sant Esteve, al carrer de Sant Llorenç, cantonada amb carrer Major, hi va haver un accident un cotxe. Pareix esser que va voltar a més velocitat que la que podia i va colisionar amb un cotxe que estava estacionat, produint amb el cop, certes anomalies, això vist des de l'espectador. Allà s'hi varen congregar unes quantes persones, per veure si podien ajudar en alguna cosa, i uns quants pensàrem en avisar la policia local per allò que estaven invadint la via pública. Anàrem a l'Ajuntament i només trobàrem els voluntaris de la Creu Roja, que ens digueren que si necessitàvem un policia, havíem de telefonar a Cala Millor i llavors vendrien. Ca! -vàrem pensar-, i quan seran aquí què faran si ja estarà tot aclarit. Això és una de les petites coses que ens poden passar.

I vosaltres trobau que amb el que pagam, i estant en temporada baixa, no ens toca un policia municipal al poble? O és que per ventura l'encarregat els havia donat lliure? Nosaltres no ho sabem, i vosaltres?

Tres anys

Aquest mes fa tres anys que tenim cura de la redacció del *batec*. Durant gairebé cada mes hem convidat tothom que tingués alguna cosa a dir per confectionar entre tots les notícies que després surten a *Flor de Card*.

Sabem que molts cops hem comès omissions, ben involuntàries per altra banda. Tanmateix, però, pensam que amb moltes i diverses aportacions aquesta secció seria més completa i re-

eixida.

Si intentam de saber què ha significat encarregar-nos d'aquesta secció, creim que el balanç és molt positiu, ja que ens ha permès en primer lloc, expressar què trobàvem del poble que habitam i de les seves persones; en segon lloc, ha fet que estàssem més amants als successos de la vila, amb la detecció de les grans mancances que s'observen dins Sant Llorenç; d'altra part, ens hem exercitat en la pràctica escrita dels mots, ens hem conegut més i hem consolidat una bona amistat, i alhora, així, fins a un llarg etcètera.

Repetim, doncs, que convé per a anys posteriors que el grup s'engrandeixi, i que punts de vista diversos es reflecteixen en la redacció final.

Ara ja sabeu ben cert qui són les persones que formen "Sol, i de dol".

Lleure a lloure

L'associació juvenil "LLeure a Lloure" segueix amb les seves activitats. Per a dia 30 de gener hi ha prevista una excursió per la serra de Tramuntana. Els desitjam que els vagi molt bé.

A la vegada, s'organitza un taller de màscares de guix que es durà a terme durant dos dissabtes a Ses Sitges. El curs serà impartit pels responsables de la granja-escola esmentada.

Com sempre, els socis tenen un descompte interessant damunt aquestes activitats.

Teatre

A mesura de les nostres possibilitats, anam informant els lectors de Flor de Card, dels esdeveniments que passen al poble de Sant Llorenç, així com també dels llorencins que fan unes feines fora del terme. El cas que ens ocupa avui és el teatre, o millor dit, el llorenç director de teatre, que no s'atura de fer feina. El dia 10 d'octubre de 1993 es va estrenar una obra a Biskaia, "*desNUDOS*", versió caste-

llana de "*NUS*" de Joan Casas, text premiat per Cia. Eolo Teatro Social Antzokia, Biskaia. A més a més, a primers de gener de 1994 li han atorgat el premi a la millor companyia de teatre Basca-93 pel seu espectacle "*desNUDOS*". Estam molt contents que la feina de Rafel Duran sigui valorada tan positivament. En una altra ocasió ja esmentàrem el seu treball en "*La nit just abans dels boscos*" a anteriors revistes.

Però el nostre director no descansa, perquè el dia 13 de desembre de 1993 el Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya. Teatre Romea, va esser l'escenari de l'obra "*El mercat de les delícies*", de Ramon Gomis. Aquesta obra estava emmarcada dins el "cicle diàlegs" que aquest teatre duia a terme els dilluns de cada setmana. Aquesta obra només es va representar dos cops, i possiblement no es torni a representar. Així mateix va tenir temps, en Rafel, de venir a fer el Nadal a Sant Llorenç, i llavors ens va informar de la seva activitat de direcció tant estressada que du en aquest moment, perquè pareix esser que ja està preparant altres obres. Una d'elles, si no hi ha canvis de darrera hora, s'estrenaria el mes de març a Barcelona. A nosaltres ens agradaria poder anar a veure les obres que dirigeix en Rafel, però la nostra economia no té tanta solvència com per poder anar a Barcelona tants de cops, i ens conformam i ens ho imaginam quan ens ho conta.

Joana Domenge
Joan Fullana
Pere Santandreu

Cròniques vilatanes

UNIÓ MALLORQUINA

El dia del Reis els diaris de la província ens donen la notícia: *"L'equip de govern de l'ajuntament de Sant Llorenç ampliarà el pacte als altres dos membres d'Unió Mallorca que formen part de la corporació municipal"*. La nova causa una mica de sorpresa, i més si es té en compte que ja feia quasi un any d'ençà de la unificació del centre nacionalista de les nostres Illes, el maig de l'any passat.

La composició de l'anterior equip de govern donava peu a que la correlació de les forces polítiques representades a l'ajuntament no es modificàs durant la present legislatura, ja que la comoditat amb què governava el batle i el seu equip no feia gens necessari anar a cercar altre recolzament; el batle tenia clar que davant la desunió de l'oposició no li era gens difícil trobar el vot necessari per dur endavant els temes puntuals que volia. Si a això hi afegim la nul·la disposició per part dels companys de govern a donar entrada a altres membres, pel que suposava de pèrdua de poder dintre l'equip de govern, ens adonem del poc interès que devien tenir per ampliar el pacte. D'altra banda, el fet que el batle s'asseguràs dos vots més feia que alguns dels seus deixassin d'esser imprescindibles.

Tot això feia que al nostre ajuntament els regidors d'Unió Mallorca estassin dividits. Hem de suposar que les negociacions, amb una situació com aquesta, no hauran sigut de lo més fàcils, però això no podia seguir així si es volia consolidar el partit, i

així ho han entès els cappers d'UM.

Els problemes de segur que vendran ara. Ja sabem que els matrimonis imposats quasi mai donen bon resultat, perquè no és el mateix anar a cercar els vots quan són totalment necessaris que quan te'ls han imposat; això pot crear més d'un problema, principalment per part dels qui no formen part del partit, les travetes i el joc subterrani per controlar el màxim de poder, quasi segur que estaran a l'ordre del dia. No oblidem que les properes eleccions estan, com aquell qui diu, a un any vista i això pesarà molt a l'hora de donar suport a un o l'altre. I a això hi hem d'afegir els problemes d'incompatibilitats personals que hi pugui haver entre els membres que formaran el nou pacte, així com també els ideològics, perquè de segur que no tots els membres de l'equip de govern combreguen amb el nacionalisme de centre que proclama la nova Unió Mallorca, i en el qual hi està totalment immersa la seva cúpula directiva, amb na Mª Antònia Munar al davant.

Certament, entrar en aquets moments a l'equip de govern de l'ajuntament, amb tots aquests problemes i amb un dèficit pressupostari tan elevat que no permet gaire alegries, no és cap xeripa, però hem de confiar en què el seny s'imposi i que aquesta legislatura no acabi com la processó de Maria, perquè enc que sia completament lògic que els dos membres d'Unió Mallorca s'integrassin a l'equip de govern, no és menys cert que les condicions actuals no eren les més idònies, i com he dit abans, els matrimonis a la força moltes vegades no acaben ni la lluna de mel, i voldria equivocar-me.

Així i tot pens que els Reis han sigut generosos amb l'equip de govern i els han duit dos nous membres perquè els ajudin a estirar el carro del nostre ajuntament, que prou ho neces-

sita. I a l'oposició, carbó, abans tenien majoria i ara ja només són quatre. I llavors diuen que els Reis només duen juguetes als bons al.lots! És ben ver que ja ni dels Reis ens podem fiar!

TAULA RODONA

El dilluns dels Reis, taula rodona a ca Ses Monges de Son Carrió. Gent de Ciutat vengueren a explicar una mica com està la situació de la nostra llengua: Aina Moll, Gabriel Bibiloni, Miquel Sbert, Jaume Casesnoves i Miquel Galmés, aquest darrer, regidor del nostre Ajuntament. Tots defensaren la necessitat de normalitzar la nostra llengua, cada un des de la seva òptica personal, i inclús des de la seva posició política.

La veritat és que tots tenien una part de raó, encara que uns més que els altres, i quasi totes les seves intervencions foren prou interessants i agradaren als assistents, la majoria predisposats a assumir les propostes de la taula, encara que fossin matisades. Així i tot, em va cridar l'atenció la intervenció del nostre regidor Miquel Galmés, que entre altres càrrecs ostenta la regiduria especial de normalització lingüística. El senyor Galmés va pintar la situació del nostre municipi quasi idíl·lica en aquesta matèria, i de la seva intervenció se'n podria deduir que la tasca duita per la seva regiduria havia estat modèlica, quan la realitat no ha sigut així ni molt menys. No sé si l'oblid va esser un lapsus o que no va anar a la taula amb prou coneixaments del que ha sigut la normalització lingüística, perquè no es comprèn una manca de memòria d'aquesta naturalesa per part d'un regidor delegat de normalització lingüística.

Jò voldria recordar-li al senyor Galmés que al nostre poble la normalització de la llengua va començar ja fa més de vint anys, quan la revista Flor

de Card, va decidir que l'única llengua a emprar per la revista seria el català, i que des de les seves pàgines la influència, no tan sols sobre els polítics sino també sobre altres capes socials, va esser prou important a l'hora de començar el procés de normalitzar la nostra llengua.

I aquí vull recordar també que el Cardassar, abans que hi hagués eleccions municipals ja feia els cartells en català; que l'abril de 1980 el qui signa aquest article -que aleshores presidia l'Ajuntament- va presentar una proposta amb Eduard Perales per normalitzar l'escut (amb la quatribarrada) i el nom de la vila, així com els carrers de tot el terme (exceptuant Sa Coma, perquè no hi havia noms); i que es començaren a redactar els cartells i altres escrits en català; que l'any 1982 es va iniciar un concurs de contes curts que havien de ser escrits en català; que el setembre de 1983 vaig preparar una proposta de reglament de normalització lingüística, que fou presentada al plenari pel PSOE i el CDS, i posteriorment millorada per la comissió de Cultura, aleshores presidida per Antoni Sansó. De llavors ençà la comunicació escrita de l'Ajuntament s'ha fet majoritàriament en català.

A les escoles del nostre terme fa bastants d'anys que s'ensenyava català i en català, i el club esportiu més important de la vila només empra el català, tant en la redacció de les actes com en les comunicacions entre la Federació i els altres clubs. Ja han passat deu anys de tot això, i com pot veure, senyor Galmés, la normalització lingüística a les institucions de Sant Llorenç ja és major d'edat; han passat més de dotze anys del seu inici i no hagués estat gens debades que a tota aquella gent que venia de Ciutat els hagués fet saber que a Sant Llorenç hi va haver un reglament de normalització lingüística abans que ho fes el Govern de la Comunitat Autònoma. Així i tot, també vull dir que a part del que he anomenat, molt poca cosa s'ha fet (si s'exceptuen els cursos, que

ja fa vuit o nou anys que es fan). La seva delegació hagués pogut fer molt més, ha gués pogut establir una normativa que incentivés els ciutadans que emprassin el català en les seves relacions amb l'Ajuntament, com per exemple, franqueta d'impostos per els rètols comercials fets en català, reduccions de les taxes de llicències d'obres presentades en català, establir normes perquè els col·lectius subvencionats per l'Ajuntament només emprin el català, etc. Tot això són fórmules que poc a poc induïxen a l'ús del català en el dia a dia. I és que l'hàbit d'emprar el català en les nostres comunicacions quotidianes no és cosa d'un sol dia, sinó de perseverar-ne en el seu ús. I no diguem *di ga* quan contestam el telèfon, sinó diguem *digui*.

FESTES

Les festes dels reis, com cada any, són les més esperades pels nins i nines de la vila, i aquest any no ha sigut una excepció, encara que a la desfilada es notàs la crisi que es viu al nostre país. Els nins i nines els esperaven amb una gran il·lusió, i escoltaren el meravellós parlament que els va fer el rei Baltasar, qui, mitjançant una traducció simultània, va dir que duïen joguets per tots, enc que no haguessin sigut massa bons. El batle, com ja es tradicional, els va donar la benvinguda.

Els foguerons aquest any han anat una mica magrosos. El fred i una certa manca de tradició d'aquesta festa, a diferència dels pobles veïnats, feren que el dissabte de sant Antoni passàs sense pena ni glòria, no així les carrosses, que foren nombroses i que tret de qualche excepció eren adequades a la festa, ja que quasi totes foren fetes amb motius camperols. El primer premi, un magnífic molí de vent fet de pedra seca, el segon, un covo d'ensaimades i una botella de suc, presentada pels parvulets de l'escola, i el tercer una era de batre amb carretó inclòs, presentada pels akumnes de 3er curs del col·legi Mestre Guillem Galmés.

C.D. CARDASSAR

Ja ha començat la segona volta i el Cardassar, després de les tres victòries consecutives -Ciutadella, Platges de Calvià i Ferreries-, ha tornat recuperar la il·lusió i les ganes. Si no hi ha res de nou ben prest es recuperarà la resta de jugadors lesionats, circumstància que ha fet que el nostre equip passàs una temporadeta una mica fotuda, amb pèrdua de moral inclosa. Esperem que d'aquí endavant torni esser el que era al principi de lliga.

UN HIVERN A MALLORCA

Segueix el programa "*Un hivern a Mallorca*" a la nostra zona costanera. Les actuacions de "Clarinetes Llevant" i del "Brass quintet Sant Llorenç" es poden comptar per èxits de públic i d'acceptació.

També el dia 9 de gener, al parc de la Mar, va actuar la banda de música a les dotze del migdia. Feia un bon soleiet i unes dues-centes persones disfrutaren del bon fer dels músics llorencins.

Ignasi Umbert i Roig

Joieria Femenias

**l·listes de noces
objectes de regal**

**Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç**

Triau-los mallorquins

PSM-Nacionalistes de Mallorca

Abans de Nadal, quan la gent es torna una mica més consumista, el partit polític Unió Mallorquina va iniciar una campanya publicitària per tal que tot els mallorquins consumissin aliments i productes de Mallorca.

Encara avui es pot veure per la carretera aquesta publicitat, que segons declaracions fetes pels dirigents d'UM, ha costat uns sis milions de pessetes.

Res a dir sobre la campanya, que des del PSM-Nacionalistes de Mallorca duim fent des de sempre i que subscriu completament, ja que d'aquesta manera beneficiem el desenvolupament d'una economia pròpia.

Sens dubte, cada vegada que triam un producte de Mallorca afavorim la nostra agricultura, la nostra pesca, la nostra ramaderia, la nostra artesanía o la nostra indústria.

Sens dubte, cada vegada que triam un producte de Mallorca feim país, que és el que hem fet o intentat fer des de la fundació del nostre partit.

Per tot això, perquè el nostre sentiment nacionalista no és un sentiment de fa dos dies, no és un sentiment oportunista, ens va estranyar molt veure com amb una campanya publicitària d'UM al carrer a favor dels productes de Mallorca, el nostre Ajuntament, governat per un batle d'UM i amb quatre regidors d'aquest partit, dins el lot de Nadal fet per als treballadors i polítics de l'Ajuntament de Sant Llorenç no hi figurà entre els cinc productes regalats ni un de sol que fos mallorquí.

De res li servirà a Unió Mallorquina el gastar-se sis milions de pessetes

per "Triau-los mallorquins", si aquí on pot fer-ho, aquí on UM està governant, la campanya i els productes mallorquins són ignorats i oblidats.

Un magre favor fan els nostres regidors d'UM a la seva presidenta, que amb tanta il·lusió va presentar aquesta campanya a la premsa i que tants de doblers els està costant.

Des del PSM-Nacionalistes de Mallorca demanam a la gent d'Unió Mallorquina un poc més de serietat, que no sempre es pot viure d'imatges pos-

tisses i demagògies barates, que a la llarga la gent se n'arriba a tèmer.

És amb la feina de cada dia, és amb els fets i la coherència de la seva gent que un partit guanya credibilitat i es consolida.

És ben cert, com diu la campanya d'UM, que a Mallorca tenim productes de tota casta -a Sant Llorenç ho sabem més que ningú-, per això ens atrevim amb una suggerència:

A Mallorca, a Sant Llorenç, triau-los de veres mallorquins.

Comunicat

Els regidors de l'antiga Unió Mallorquina i de l'extingida Convergència Balear, Bàrbara Genovard i Bartomeu Pont s'han incorporat a l'equip de govern municipal que encapçala Miquel Vaquer, de l'antiga UIM i batle de Sant Llorenç. Després de la unificació dels tres partits -UM, CB i UIM-, sota les sigles d'Unió Mallorquina, el comitè local del partit ha considerat oportú integrar-se al govern de l'Ajuntament de Sant Llorenç, per tal de desenvolupar una política constructiva i positiva en benefici d'aquesta població.

Els motius d'aquesta incorporació poden resumir-se en tres:

1.- No era lògic que membres del mateix partit, la nova Unió Mallorquina,

formassin part de l'oposició municipal i practicassin una política discordant al govern d'un batle d'UM.

2.- Era necessari fer realitat, com s'ha fet en la resta de municipis de Mallorca, la fusió dels tres partits de Convergència Balear, Unió Independent de Mallorca i Unió Mallorquina en un de nou amb les mateixes sigles d'UM, incorporant els seus militants en un mateix grup municipal.

3.- Amb aquesta incorporació, l'equip d'UM-Sant Llorenç podrà dur a terme un projecte municipal de govern concentrant tots els esforços d'aquest grup, segons els principis ideològics del nostre partit.

Unió Mallorquina-Sant Llorenç

LIRA D'OR

COORDINAJAUME GÀLMÈSGENERDE1994

Pere Galmés

SEBASTIAN EN EL SOMNI

Per a Adolf Loos

La mare portava el ninet a la llum de la lluna blanca,
 A l'ombra del noguer, del vellíssim saüc,
 Ebri del suc del cascalt, la queixa del tord;
 I en calma
 S'inclinava pietós sobre aquella un rostre barbut.
 Lleu a la fosca de la finestra; i vells estris de la casa
 Dels pares
 S'estaven enrunats; amor i visions de tardor.
 Així, fosc, el dia de l'any, trista infància,
 On l'al.lot lleument davallava fins a les fredes aigües, fins als peixos d'argent.
     Calma i rostre;
     On ell esdevingué petri en llançar-se als furiosos cavalls negres.
     En horrible nit el seu estel vingué cap a ell;
     I quan ell anava de la mà gelada de la mare
     Els vespres al cementeri tardorenc de Sankt Peter,
     Un tendre cadàver s'estava en calma en la fosca de la cambra
     I aquell cloïa vers ell les seves fredes parpelles.
     Ell, però, era un ocellet en el fred brancatge,
     La campana sonava llargament en el vespre de novembre
     De la calma del pare, que adormit davallava la crepuscular escala de caragol.
 Pau de l'ànima. Solitari vespre d'hivern,
 Les formes fosques dels pastors devora el vell estany;
 El ninet a la barraca de palla; oh que lleu
 Baixava la negra febre al seu rostre.
 Santa nit.

    O quan ell de la mà endurida del pare
     En silenci pujava, en les tenebres, la muntanya del Calvari.
     I en crepusculars nínxols de roca
     La blava forma de l'Home anava a través de les seves llegendes,
     Des de la seva nafra la sang del cor es llançava corrents.
 Oh que lleu era en la fosca de l'ànima la creu.
 Amor; on en el negre cap de cantó la neu es fonia,
 Queia un aïret blau i serè de saüc,
 De la volta ombrajosa del noguer;
 I a l'al.lot lleument se li apareixia el seu àngel rosat.
     Alegria; allà on en fredes estances se sentien els sons d'una sonata vespral,
     A les bigues de fusta
     Un papalló blau sortia arrossegant-se del seu capoll de plata.
     Oh la proximitat de la mort. En la paret de plata
     S'inclinava una testa groga, callant el nin,
     En aquell març de la lluna caient.
 Rosada campana de Pasqua a la volta sepulcral de la nit
 I les veus de plata dels estels,
 Que en un calfred una fosca folia queia del front del dorment.
 Oh que calma l'anada descendent pel riu blau amb pensaments oblidats.
     Allà al verd brancatge
     El tord cridava un estranger a la posta de sol.
     O quan ell de l'esquelètica mà de l'ancià
     Els vespres anava davant els murs que queien
     I aquell portava en un abric negre el nin rosat,
     A l'ombra del noguer l'Esperit del Mal apareixia.
 A les palpent per la verda escala de l'estiu. Oh lleu
 Desaparèixer del jardí en la bruna calma de la tardor.
 Perfum i melancolia del vell saüc,
 On a l'ombra de Sebastian la veu de plata de l'àngel s'extingia

1914

Georg Trakl traduït per Jaume Galmés

La musa ària

De literatura infantil

Pere J. Santandreu Brunet

Avui dia, la literatura destinada als infants i joves és prou abundosa com per situar-la -quant al nombre de volums publicats i llur qualitat estètica- al costat dels altres camps de la literatura. Podem dir que han aparegut autors que només publiquen llibres d'aquest gènere, sense immiscir-se en altres terrenys.

Aquesta especialització és, per altra banda, ben recent. Si fem una passa enrera en el temps i ens situam a començaments de segle, observam ben aviat que la producció dedicada als petits i petites de la família era minsa, encara que no per això nul·la ni menys vàlida. Comprovam, també, que no ens apareixen autors que exclusivament conreen la literatura infantil. Els que ho fan es dediquen a altres activitats i -de passada- freguen la creació de contes per a infants i joves.

El cas de **CARLES RIBA** (1893-1959) no defuig la situació suara descrita. El

gran poeta que fou dedica una petita part de la seva vida als infants. I, així, ens regala tres obres que encara avui dia ens apassionen. Riba ens deixa **Sis Joans**, **Les aventures d'en Perot Marrasquí** i **L'ingenu amor**. Particularment pens que els **Sis Joans** són oblidables quant al contingut i als objectius que menaren Riba a escriure'ls, encara que sigui de gran valor la seva prosa. En canvi, **L'ingenu amor** és un dels magnífics llibres que s'han escrit en aquest segle.

Quatre són les històries que s'enclouen dins **L'ingenu amor**; les quatre incideixen en la força i la màgia d'aquest sentiment humà, venerat i venerable des de temps remotíssims. És curiós que alhora que llegia el llibre de Riba, encetava la lectura de **Una mena d'amor**, de Cèsar-August Jordana, i la compartia amb la del **Libro de Buen Amor**, de l'Arxiprest d'Hita. Va ser casualitat, estranya i encisadora, que tant d'amor m'acompanyàs. Tornem, però, al llibre del poeta Riba. Aquestes històries varen ser compostes entre el 1913 i el 1918, i mirau els anys que hi han passat per damunt i encara per molts d'anys les qualificarem de magistrals.

Ben segur que de les quatre històries de

L'ingenu amor, les que més m'atregueren foren "El rei que no sabia què és amor" i "La donzella que s'afaiçonà un estimat". A la primera, un rei, a qui no li falta res de res, emprèn el camí en cerca del significat del mot amor. No el convenen ni definicions del diccionari ni li ho soluciona el Consell dels Fidels. Parteix, doncs, i comença, així, el seu viatge iniciàtic que el portarà a fer-se adult i el farà créixer en l'experiència. Excel·lent. A la segona, la donzella jove, que transcorre la jornada entre jocs i delits immaculats, s'enamora del peix de colors de l'estany. Com aconseguirà la bella de trobar-lo talment com ella el vol? Riba utilitza el mot medieval adequadament -com a gran prestidigitador de les paraules que era-, "afaiçonar", i produeix un conte bellíssim.

Tots els qualificatius amb què hem volgut accentuar aquesta obra de Riba no han de ser interpretats com a desmesurats, perquè més n'hi hagués per poder-los-hi aplicar! Apassionants, magnífics, magistrals, excel·lents, bellíssims..., així m'han semblat els contes de **L'ingenu amor**. Feia temps que no llegia un llibre que m'agradàs tant.

Les casualitats

El dia següent de l'entrada en vacances, després d'un immediat trasllat al port, vaig haver de tornar a la ciutat, per recuperar el mitjà de transport dels estius, consistent en un motoret de curta cilindrada, vell company des de l'institut. El garatge estava tancat. Sorprès, però no enfadat, vaig anar cap a casa. Allà estava tota sola la principal responsable de la meua existència, qui, com sempre, quedà gratament sorpresa per l'error de càlcul; després de les recomanacions de rigor, acudí de forma brillant i preclara la solució per via maternal. Es tractava d'agafar la bicicleta -propietat dema germana- i tornar amb ella al port per una carretera poc transitada i ben coneguda per mi. Carretera vella de vells records quan els estius

iles festes transcorrien prop d'un llogaret situat a la seva vora.

Acabat de partir, a punt de sortir del poble-ciutat, el cul massa baix suggereix amb justificada insistència, una modificació en l'altura del selletó. Prefereixo no tornar enrera per evitar una nova sèrie retòrica de recomanacions, minsa insubordinació que porta els maldecaps cap a l'entrecuix de la jove promesa ciclista.

Amb sort per a mi, apareix prop d'allí un magatzem amb gent al defora treballant. Interpel·lo els allà presents sol·licitant disciplent una clau anglesa, segons sembla a l'únic dels presents entenedor de la meua peculiar idiosincràsia lingüística. El decorat de l'escena és un camió, portes obertes, al punt d'esser carregat que té un

compte escrit amb guix a la part interior de la porta esquerra des de dintre el camió. Torna l'interpel·lat amb la següent interpel·lació: Ara no en tenc cap, l'única que tenia, se l'han duta; mira allà al devora del restaurant.

No tenc temps per discutir, agafo els topins -magna expressió- i em dirigeixo cap a l'indret assenyalat.

Sol·licit disciplent per segona vegada la clau... anglesa surt per inèrcia. El també interpel·lat, resulta ésser un dels amics de la família acollidora de la qui fou la meua promesa; anglesa ella, anglesa la mare de la família i anglesa també la del també interpel·lat.

Abbè Rovira

Viatge a l'estació Z

Capítol XI: FANTASMES

Els fantasmes són uns éssers molt intel·ligents i, pel que he pogut comprovar, saben adaptar-se als nous temps. El fantasma de la fulla blanca, terror dels escriptors, ha mutat i ara es més conegut per fantasma-de-la-pantalla-del-monitor-amb-un-molest-cursor-pipellejant. Personalment, preferesc l'antic, ens coneixem tant que havíem arribat a establir una estranya relació, quasi afectuosa. Vaja, igual això em serviria com a tema per a l'article. No, tenc la sensació que si ho fes estaria profanant alguna cosa, com si traïs un amic.

Apag l'ordinador amb la ferma decisió d'usar un fol d'un blanc immaculat. Ho prepar tot amb molta cura, com si es tractés d'un ritual. El fol ben blanc i sense cap taca ni puntet negre. D'un calaix atiborrat de tot tipus d'objectes inútils i notes il·legibles, rescat una caps de plàstic negre on guard el bolígraf que Ann em va regalar fa uns anys. Crec que és el millor que tenc i m'escarrufa una mica usar-lo, només ho he fet dues vegades: per es-

criu-re la primera pàgina del quadern de cobertes vermelles i una carta molt especial a Ann que mai no vaig enviar-li.

Mentre escrivia la capçalera de la meua columna "Cartes a Morfeu" va envair-me una sensació d'eufòria, com qui retroba un vell amic o un vici plaent abandonat durant anys. Vaig alegrar-me quan no em vengué la inspiració i l'únic que havia escrit era "Estimat Morfeu:". Disfrutava de la meua pròpia incapacitat per trobar alguna cosa que comunicar. Vaig esclatar a riure i m'imaginava el fantasma de la fulla blanca encarnat en un vell professor d'escola de l'època franquista, sever i inflexible, fitant-me amb ulls trets i contínuament alçant i baixant un llarg regla de fusta damunt la seva mà esquerra. Ja no podia parar de riure, notava com el barram i la panxa començaven a fer-me mal i ja em queien algunes llàgrimes.

Vaig estar una bona estona a calmar-me i així i tot pareixia que havia de reviscolar en qualsevol moment. De sobte vaig trobar-me amb un munt de temes pasturant

dins meu: insubmissió, problemes de comunicació humana, un nou relat de "Kato-loko" (el superheroi de còmic especialista a rescatar moixos, actualment a l'atur a causa de la darrera reestructuració de l'editorial), l'aniquilació de consciències, l'opressió i extermini dels pobles indígenes, d'àngels negres que es masturben en somnis, de la presa de pèl d'alguns productes ecològics, d'aquell simpàtic exhibicionista i del trauma que li va pegar quan aquella portera va fer-li una crítica destructiva, i de la professora de química que empollava desesperadament poemes d'en Jim Morrison, convençuda que era l'única cosa que podia salvar-la de l'atac del culte del quadre invisible. Mil temes donaven voltes com bojós dins el meu cap, cridant i pegant bots com si fos una festa. De bell nou, no podia parar de riure. Estava com al principi però a la inversa. Podia sentir les rialles descarades del fantasma eclipsant les meves. El molt cabró me l'havia tornada a jugar.

Xavier Morell

Quaranta de febre

de **Miquel Mestre**

Miquel Mestre, el poeta i autor teatral de la vila d'Artà, ha volgut celebrar el seu quaranta aniversari amb un recull poètic format per quaranta *haikais*, en homenatge als fruits que ens dóna la vida després d'un cicle tan important camí de la dècada que l'ha de portar al mig segle de vivències, en homenatge als amics més propers de l'autor artanenc als quals dedica aquesta petita-magna festa de celebració. Particularment he duit la sort de fer-me amb un recull, ja que només l'edició consta de cent exemplars, gràcies a l'amistat que m'uneix amb Miquel després de compartir amb ell diferents muntatges teatrals.

Miquel Mestre, home polifacètic, home de gran enramada i originalitat, a *Quaranta de Febre*, després d'un llarg tamps de silenci poètic, he pogut detectar com el

poeta és viu i a més gaudeix de plena forma. Vet-aquí un petit extracte:

*La nit blavenca
em copsa la mirada.
La mort del pare.
Vérem la dona
feta jardí. Regàrem
amb zel la gespa.*

Petita bibliografia de Miquel Mestre
(Artà 1951)

POESIA:

1970, Silencis, premi Ciutat de Manacor.

1972, premi Sant Jordi, de poesia jove.

Altra obra publicada: Ningú, Arbre de Mar i Amnèsia.

Els seus llibres estan prologats entre altres per Salvador Espriu i Octavio Paz.

TEATRE ESTRENAT:

Muntatges, sempre amb Capsigranys.

1991, Anomenat Lo Tort.

1989, Un Conte de Nadal.

1989, La Ciutat dels Clots.

1984, La Mort del Soldat Georg.

1983, Vacum.

A més, la Passió a Manacor els anys 1992 i 1993.

També ha col·laborat amb la Mostra de Teatre Escolar de Manacor amb els guions Una de Vaqueros i Mediterrània, aquesta última reestrenada pel grup Teatre de la vila, on participa el carroner Pep Brunet.

Joan Gomila

Son Carrió, gener del 94

Assemblea General de Flor de Card

El dia 15 de gener es va reunir a ca Ses Monges l'Assemblea General de l'Associació Cultural Flor de Card, editora d'aquesta revista, i que està integrada per les persones que durant el darrer any han col·laborat almanco a sis números de Flor de Card. Les que complien l'esmentada condició eren les següents: Josep Cortès, Guillem Pont, Francesc Umbert, Guillem Quina, Maria Galmés, Antoni Sansó, Joan Santandreu, Guillem Soler, Isabel Nicolau, Felip Forteza, Ignasi Umbert, Josep Galmés (en representació de *Lleure a lloure*), Joan Fullana (en representació de *Sol, i de dol*), Pere J. Santandreu, Jaume Galmés i Ramon Rosselló. Els tres darrers no assistiren a la reunió.

En el primer punt de l'orde del dia, el president Josep Cortès va donar compte del positiu balanç general de l'Associació:

- augment del nombre de col·laboradors. El secretari Ignasi Umbert va entregar als assistents una relació de les col·laboracions a Flor de Card durant l'any 1993.

- inici d'un suplement literari.

- canvi d'impremta, amb la consegüent millora de qualitat tècnica.

- edició del tercer volum de la col·lecció *Es Pou Vell*, propietat de Flor de Card: C.D. Cardassar.

En el segon, la tesorera Maria Galmés va passar als assistents un detallat balanç econòmic, que es podria resumir de la següent manera:

Saldo a 31.12.92	-3.040 ptes.
Entrades	1.182.049 ptes.
Suma	1.179.009 ptes.
Sortides	741.095 ptes.
Saldo a 31.12.93	437.914 ptes.

En el tercer hi va haver diversos precs i preguntes:

Francesc Umbert va proposar que

no s'acceptassin més escrits amb pseudònim, pel que suposava de polèmica entre lectors i col·laboradors. La majoria dels assistents va fer costat a la proposta, en el ben entès que les entitats legalment constituïdes i les persones jurídiques no són considerats pseudònims.

Jospe Cortès proposà que es comprassin uns armaris per emmagatzemar les revistes que sobren, i també que, dins la col·lecció *Es Pou Vell*, s'editi un llibre/catàleg de les restes arqueològiques del nostre terme municipal, del qual n'és autor Alfred Fuster Arnau. Les dues propostes foren acceptades per unanimitat.

A proposta de Guillem Pont, i amb la col·laboració de Ses Sitges i Lleure a Lloure, s'acordà editar uns suplementes amb rutes ecològiques del terme de Sant Llorenç.

Maria Galmés va suggerir la possibilitat de no augmentar les quotes de subscripció ni les dels anuncis comercials, per tal com encara no hem sortit de la crisi, suggerència que fou acceptada per unanimitat.

El representant de Lleure a lloure va proposar editar làmines amb els dibuixos sobre racons llorencins originals de Josep Cortès, proposta que fou rebutjada per mor de l'alt cost econòmic que ens suposaria.

Felip Forteza llançà la idea de crear un certamen literari de contes curts.

S'acordà estudiar el tema en profunditat i tornar-ne parlar amb més deteniment a una altra reunió.

Jospe Cortès, a rel de la proposta que féu Guillem Pont en el pregó del Centenari i degut al poc ressò que tengué dins els estaments oficials, proposà que la revista obrís un ampli debat dins el poble per estudiar dos aspectes fonamentals per Sant Llorenç: a) la recuperació del passat, mitjançant l'edició a mig termini dels llibres que omplirien els buits que ha deixat el llibre del Centenari (establiment de les possessions, impacte del turisme dins la població llorencina, la Guerra Civil, els llocs de culte, les comunicacions, els brodats, etc.); b) la projecció del futur, mitjançant taules rodones, debats, seminaris, conferències... que ens facin reflexionar sobre el Sant Llorenç que voldríem per als nostres fills. S'acordà invertir la tasca en haver sortit al carrer el llibre del Centenari.

Jospe Cortès

NOTA

Tal com es va acordar en aquesta reunió, a partir d'enguany no s'admetran articles que no vagin signats, entenent també per signatura les sigles o noms de les persones jurídiques i els de les entitats legalment constituïdes.

— CIAL. —

— INSTAL·LACIONS SANITÀRIES —

C/. NOU, 37 - Tel. 83 82 99 SANT LLORENÇ

Oferta turística de qualitat

Quan es parla de turisme de qualitat pareix com si es parlàs d'un turisme de luxe. Aquests termes es confonen moltes vegades, quan en realitat el luxe no és sempre sinònim de qualitat. Fa pocs dies que un diari de Ciutat donava la notícia que un dels millors restaurants de París havia sigut multat pel govern francès per manca de neteja a la cuina i a altres dependències (la inspecció va trobar cuques a la cuina, i a més venia productes congelats com si fossin frescs); això ens demostra clarament que als establiments de luxe no sempre hi ha qualitat.

La qualitat de l'oferta turística és el conjunt d'una sèrie de normes, moltes d'elles no escrites (com poden esser l'amabilitat, la cortesia, el bon tracte, la professionalitat del servei; la neteja absoluta -no tan sols de la coberteria, sinó també del personal i de totes i cada una de les dependències de l'establiment-, la qualitat del menjar, la seva preparació i presentació, etc.) que fan que el turista se senti ben atès. Tot això és molt important pel conjunt de l'hotel, restaurant o negoci turístic, com també ho és l'esment de l'entorn, tant a l'interior com a l'exterior.

Tot aquest conjunt de coses establiran el grau de qualitat d'un establiment, al qual s'hi haurà d'afegir el tractament que els organismes oficials donin a cada zona.

És necessari que els directius d'aquests establiments hotelers provoquin la posada al dia del seu personal, convidant-los a assistir als cursos de reciclatge que sovint s'organitzen, estimulants-ne l'assistència mitjançant incentius econòmics o laborals; al final això

repercutirà en profit dels mateixos hotels o establiments turístics.

No basta tenir hotels magnífics, amb luxe a la seva concepció, si el client quan surt al carrer es troba amb les voravies espanyades, faroles tombades, bombetes que no s'encenen, carrers bruts, solars plens de fums, rètols de publicitat per tot arreu que no poden donar ni passa, carrers sense llum durant tota la nit -el que fa augmentar el perill-, carrers a molts de llocs sense asfalt i plens de bassots en caure un parell de gotes...

Fer que l'entorn on normalment es mouran els nostres visitants sia agradable, fer passetjos i carrers amb personalitat, mantenir les façanes netes, sense fils, pissarres i rètols a balquena, que els preus s'ajustin a la qualitat del producte que s'ofereix i del servei que es fa, que els centres turístics s'espongint de tal manera que el visitant no se senti anegat al mig d'una construcció plena de ciment, que les nostres carreteres es netegin de rètols publicitaris, etc. Tot això, tot el conjunt d'aquests conceptes conformen la qualitat de l'oferta turística; si aconseguim que aquests conceptes prevalguin sobre els altres, si som capaços de seguir aquest camí i donar solucions a tots aquests problemes que nosaltres mateixos ens hem creat, doncs llavors aconseguirem tenir una oferta turística de qualitat.

Si logram tot això, si cada un dels qui formam el món del turisme, empresaris, personal, ajuntaments i altres estaments posassin la part que els correspon, possiblement aconseguiríem que el concepte de qualitat no fos motiu de discussió, perquè si el nostre turisme ja fos de qualitat, parlar-ne seria una inutilitat. Per això, fins que tots el que he esmentat abans no s'unifiqui, tan sols hi haurà bons hotels o bons restaurants i poca cosa més.

En definitiva, es pot resumir el con-

cepte de qualitat a l'oferta turística en la professionalitat i el reciclatge permanent, en l'educació, l'amabilitat i la simpatia envers els nostres visitants, extremant les mesures de neteja en tots els aspectes, que les noves construccions tinguin grans espais lliures, l'entorn, ornat i neteja de carrers sempre en estat de revista, façanes i patis interiors dels hotels nets i adecentats, menys publicitat a les carreteres de la nostra illa, etc.

Aquest hauria d'esser l'objectiu per aconseguir tenir una oferta de qualitat.

Ignasi Umbert i Roig

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Policia municipal	56 94 11
Policia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Ambul. de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
C. Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
	56 95 53
S.M.O.E.	56 95 49
Ca Ses Monges	56 90 83
Funerària	52 60 53
GESA	55 41 11
Grua	55 03 44
Hisenda	55 35 11
Teatre de Manacor	55 45 49
Parròquia	56 90 21
Oficina atur	55 20 81
Telèfon de l'esperança	46 11 12

En haver acabat el ple havien d'anar a torrar llangonissa al centre d'adults -altres tradicions no sé si es conservaran, però la de torrar porquim i menjar arròs brut no perilla gens de perdre's!- i, si encara hi eren a temps, a veure acabar el partit de l'Atlètic contra el Madrid, un *derbi* que es presentava d'allò més atractiu: si els menregues quedaven eliminats en Mendoza dimitiria i faria botir en Floro, i si hi quedaven els matalassers els jugadors no cobrarien, segons havia amenaçat en Gili-gil. Aquestes dues raons justificaven més que abastament que el batle donàs pressa una partida de vegades als de l'oposició, que ja sabem que les torrades poden representar un caramull de vots i cal assistir-hi, i que el batle, ja ho val!, és un afe-rri-sat seguidor del Madrid, punt amb el qual -visca el Barça!-, tampoc no ens avenim gens ni mica.

Vaig començar el ple més totsol que la una, i allà enmig, enrevoltat de cares llargues i amenaçadores, fins i tot em va agafar un poc de por per si els de l'equip de govern aprofitaven l'ocasió i s'afuaven contra la premsa, ara que tenen majoria i poden fer el que volen. Calculant el pes damunt damunt, crec que contra en Bovet, en Miquel Galmés, en Tomeu Carbó i en Mateu encara em defensaria si m'envestien d'un a un, però contra el batle, en Paler i na Bàrbara tendria totes les de perdre i estaria fet de mi. En aquest sentit, si havia de recórrer a l'ajuda de l'oposició, valga'm Déu, no m'atreveria a assegurar que tots em fessin costat...

Començaren el ple així com toca, que en segons quines coses -poques-, encara guarden les formes: llegint l'acta del ple anterior i donant compte dels decrets de la batllia, el més destacat dels quals era el nomenament de dos nous delegats: na Bàrbara, que a partir d'ara s'encarregaria del Benestar Social i de les Relacions Institucionals, i en Tomeu Pont, que agafaria les riendes de la Cultura.

-I amb quines institucions s'ha de relacionar, na Bàrbara?

-Això mateix va demanar n'Antoni Sansó, i el batle li va respondre que només

amb les externes: el Govern Balear, el Parlament, el Consell i la Delegació del govern de Madrid.

-Sagrades!, s'haurà de comprar més mudes... I lo del Benestar Social, deu ser tot el que fa que la societat llorencina estigui més bé, no?: els clots dels carrers, l'escola, l'esport, la cultura, la sanitat, les festes, la policia...

-Para el carro i deixa pixar el mul. Benestar Social només vol dir l'Associació de Jubilats.

-I els altres no hem d'estar bé!

-Sí, però no se n'ha de cuidar na Bàrbara.

-Tanta sort! Vaja un susto que m'havies donat.

Na Jerònia, referint-se a que el batle se'n va anar de vacances durant una setmana i va nomenar un delegat perquè el substituís, li va demanar a veure si cobraria els dies que no havia fet feina, ara que tenia dedicació exclusiva, i en Miquel, visiblement enfadat per la pregunta, li va contestar de mala manera dient que si no hi estava d'acord que el dugués al jutjat. Sembla que aquesta majoria de què ara disposa li ha fet pujar una mica els fums, perquè en el decurs del ple li va alçar la veu un parell de vegades més, i també a n'Antoni Sansó. Es veu que això de tenir les votacions segures dóna cent cavalls de força als qui es dediquen a administrar els nostres doblers.

"Si na Bàrbara m'envestia estaria fet de mi!"

A continuació en Guillem Llull, del Partit Popular -que a poc a poc s'està convertint en un bon polític local: incisiu i edueat, encara que al meu gust li manqui un poc d'ironia-, va proposar una moció d'urgència demanant que no es poguessin duplicar les dietes que presenten els regidors. És a dir, si un mateix dia hi ha comissió i ple, ja que els cobren, que, a més, no presentin factures de dietes. N'Antoni Sansó i na Jerònia Mesquida recolzaren la proposta, però la resta de l'equip de govern no la va voler declarar d'urgència i no en pogueren parlar, cosa que provocà una forta discussió entre govern i oposició. D'una banda en Tomeu Pont havia assegurat que sempre votaria a

favor de les mocions d'urgència, però ara que li han donat Cultura considera que la seva situació ha canviat. De l'altra na Bàrbara va votar en contra de que el PP pogués parlar d'un tema que li interessava, cosa que, tal com va assegurar en Guillem en el torn de preguntes, suposava la ruptura política del pacte PP-UM. I de l'altra, que els qui comanden no volgueren ni sentir parlar de la possibilitat de no cobrar dues vegades per la mateixa feina, puix que consideraren que, si venia bé, ja ho tractarien en debatir el Pressupost.

-M'estim més no fer cap comentari, no fos cosa n'amollàs qualcuna de grossa.

-Fas molt bé. A un dels precés que feren els de l'oposició, el batle va assegurar que dins poc temps tendrien el Pressupost aprovat, ara que tenen una majoria còmoda, la qual cosa corrobora allò que ja sospitàvem: que si els altres anys no l'apro-vaven abans no era per culpa dels tècnics, com a vegades insinuaven, sinó perquè els polítics no volien.

"El pacte PP-UM està políticament romput" (Guillem Llull)

La cosa s'anà engrescant fins al punt que el batle, a preguntes de na Jerònia, li va assegurar que no sabia si havia cobrat factures duplicades, però que feia comptes cobrar-les i que les gastaria així com li donàs la gana. Acabà dient que si els de l'oposició no estaven d'acord que espolsassin, que en el 95 hi tornaria haver eleccions i que el poble donaria el vot al qui trobàs que ho ha fet millor.

-Sí, sembla que aquests polítics que s'han format dins un altre sistema -i d'altres, ai!, que fa dos dies que s'hi dediquen- l'únic que ens volen acceptar és que cada quatre anys donem un xec en blanc al partit que volguem. D'aquesta manera, els elegits es creuen amb el dret de fer absolutament el que els dóna la gana, sense tenir en compte res del que prometen, ni les necessitats de la població, ni el que opina la resta de representants elegits.

-I què et pensaves, germanet, un plat de faves? Això és el que hi ha, i al que no li agradi que no en mengi, que diria el nostre batle Miquel Fal.lera.

Josep Cortès

Futbol

Aquest mes farem sa xerrada amb en Lluís Rodríguez Adrover, preparador físic del Cardassar, que des de començaments d'enguany aporta es seus serveis a totes ses categories d'es futbol base, gràcies a s'acord entre es club i s'Ajuntament.

D'on éts? On vares néixer?

A Bolívar, província de Buenos Aires, el 22 d'agost de 1953.

I essent argentí, quins foren es motius que t'impulsaren a venir a Mallorca?

Principalment sa crisi econòmica que travessa es país. Vaig venir a Mallorca perquè es meu repadrí era d'aquí, com molt bé ho denota es meu segon llinatge, Adrover.

Es teus coneixements dins s'educació física són apresos p'es teu compte o has cursat estudis a qual-que escola oficial?

No, jo som professor d'educació física, especialitzat en sa preparació física dins es món d'es futbol. Vaig estudiar a s'Institut Nacional del Deporte, a Buenos Aires capital.

Quina importància dónes a sa preparació física dins es futbol, començant per ses categories petites?

Un valor importantíssim, i no tan sols p'es futbol, sinó també p'es desenvolupament físic d'es nins, sempre i quan se realitzin ses tasques que pertiquen a cada edat o estat de desenvolupament.

I quina és sa seva incidència dins sa formació humana?

Ses dues coses van a la par, ja que a un bon desenvolupament físic normalment hi correspon un equilibri psíquic.

Guillem Soler

El noble joc

A sa preparació física se deuen seguir uns esquemes...

Hi ha uns mètodes científics, corresponents a cada edat de s'esportista.

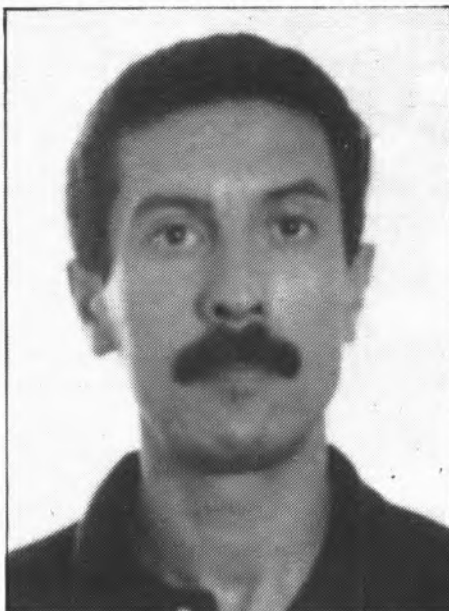
Com veus es primer equip després d'es començament de sa segona volta? Te pareix que anirà a més?

Feim feina perquè es rendiment sigui progressiu, sense alts ni baixos, però això no sempre se correspon amb so resultat, perquè pots córrer tot es temps però si es balon no entra no se guanya.

Ara que també ajudes a 60 o 70 nins, jovenells i joves de Sant Llorenç, diguèu-mos unes paraules per a ells.

Especialment p'es nins, que tenguin en compte que a jugar a futbol mai no se n'acaba d'aprendre, i ho han de treballar amb humilitat, voluntat i desig d'aprendre lo màxim. Això sense oblidar que es futbol és un esport apassionant i que poden disfrutar a cada partit i a cada entrenament.

Esperem que aquesta col.laboració de s'Ajuntament per sa feina d'en Lluís amb sos nostros nins no quedi trencada a final de temporada, i tenguí continuïtat els anys vinents.

Em varen aconsellar que mirés de no travelar dins cap esperança blava i que tots els diumenges, si feia una mica de basca, begués un gin giró amb gel i que quan anés a dormir pensés a tancar les portes.

***

Creixen grells sense voler entre línies i paràgrafs. De vegades no els arrenquem i arriben a engolir la plana.

***

El dia que vaig morir, l'olor dominant que sentia era el dels ciurons bullits, encara calents, de la veïna que esperava el seu marit a punt de tornar de fàbrica.

***

Un dia com el d'avui, amb núvols baixos, amb la pluja que em cau, fresca, damunt la cara, jo podria estar collint llevamans amb l'esquena vinclada. Però ara estic dret, sota un portal, mirant la boira, la gent que passa i viu de fer feines tan alienades com les que faig jo, tan diferents de collir llevamans per donar menjar a les vaques.

***

Quatre lloros d'Insulíndia ha duit el cobrador del bar: "No saben què són ametlles ni albercocs confitats".

***

Si mai em moro que sigui per l'Església: almenys anirem al cel.

Miquel Bauçà
de "El noble joc"

Com és generalment sabut, a començaments d'enguany na Bàrbara Genovart i en Bartomeu Pont entraren a formar part de l'equip de govern de l'Ajuntament de Sant Llorenç. A rel de la fusió dels tres partits centristes Convergència Balear, Unió dels Independents de Mallorca i Unió Mallorquina, aquests dos regidors havien restat a l'oposició, i ara han arribat a un acord amb la resta de membres del partit per compartir les tasques de govern. Na Bàrbara se'n cuidarà del Benestar Social i en Bartomeu de la Cultura, motiu pel qual, en estar-hi Flor de Card en certa manera relacionada, hem pensat fer-li aquesta entrevista.

Quins motius t'han duit a entrar dins s'equip de govern, quan falta poc més d'un any per acabar sa legislatura?

Més que res, que no era lògic que uns membres d'es mateix partit estassin en es govern i ets altres a s'oposició. Vàrem tenir alguns canvis d'impressions amb sa gent de Palma -en Melià, na Maria Antònia Munar, etc.-, i va costar un poc, però en es final mos arribàrem a posar d'acord.

S'idea va sortir de Palma, idò...

Sí. Férem una reunió amb sos d'es nostro partit que estan a s'equip de govern i mos digueren que n'havien de parlar amb so grup, i ara fa un parell de setmanes que es batle va firmar es decret.

Com és que te'n cuides tu, de sa Cultura?

Perquè era s'única delegació que volgueren amo-

llar. Jo, en un principi, havia demanat Turisme, però en Miquel Galmés no hi va estar d'acord i sa cosa va quedar com a morta. Més tard, a insistències d'es de Palma, mos tornàrem veure i oferiren Benestar Social a na Bàrbara -que era lo que ella havia demanat-, però jo només podia agafar Sanitat o Cultura, i per poder anar a un arreglo vaig acceptar aquesta delegació. Després de ses eleccions, quan començarem a xerrar de pactes, sí que me volien donar Turisme, però ara en Miquel no ha volgut amollar aquesta comissió.

Tots es de s'equip de govern estaven d'acord en què entràssiu voltros dos?

No t'ho puc dir perquè no ho sé. Crec que no hi estaven massa d'acord, però hi vengueren a bé perquè era una necessitat.

Dins UM formau un grup homogeni o hi ha diverses tendències?

Tendències polítiques no n'hi ha, perquè es tres partits érem d'una ideologia parescuda, encara que no fos exacta; en tot cas hi pot haver divergències personals, però hem de procurar adaptar-mos i fer una pinya.

Ja heu fet eleccions p'es comitè local?

No, les farem dia ler de febrer.

Hi haurà candidatures?

No, crec que farem una llista de consens.

Ara que estàs a s'equip de govern, seguiràs una línia semblant a sa que duies o t'hauràs d'adaptar an es grup?

Sí no fos així no hi havia d'haver entrat. Consider que sí hi ha una discrepàcia s'ha de debatre dins es grup, però després s'ha de votar lo que digui sa majoria de s'equip de govern.

Es fet de tenir sa majoria, te pareix que permetrà que d'aquí a ses eleccions s'acabin es grans temes pendants: aigües, plaça, normes...?

Ses aigües ja no s'atura-

ran fins an es final, i també hi ha previst fer una piscina; sa plaça també me pareix que no estarem gaire a arreglar-la, perquè ses postures estan molt acostades. A mi, ja que en parlam, vull dir que un d'es projectes que me va agradar més va ser es d'en Jaume Salas.

I parlant un poc de sa teva delegació, tens projectes?

Encara estic en sa fase d'entrevistes amb s'SMOE, sa biblioteca... per mirar d'apuntar cap a una línia. També faig comptes demanar assessoria an ets altres clubs culturals d'es poble. A partir d'aquí faré lo que pugui.

Es pressupost d'enguany pareix que està avançat, tindràs una partida que et permeti fer alguna cosa?

Estam preparant lo més necessari, com són unes estanteries, s'enquadrernació de Flor de Card, editar un altre llibre de s'SMOE i un parell de coses més. Faig comptes presentar-ho a sa comissió de govern perquè ho aprovi i ho inclogui en es pressupost. Ses subvencions an es grups com sa música, es boleros... esper que puguin seguir com abans.

Tindràs mans lliures per fer lo que vulguis?

Un delegat té ses mans ben lliures, no és igual que un president de comissió. Per això vull aprofitar s'ocasió per oferir-me a tots es grups culturals d'es poble perquè me diguin quins són es seus projectes, i mirarem que podem fer.

Josep Cortès

L'escolania de Lluc i el seu tarannà

Dos mots d'història

De tots és ben conegut el tarannà especial dels al.lots blaus de Lluc. Sens cap dubte l'escolania de Lluc és una de les institucions més antigues de Mallorca. Les referències històriques de què avui disposam ens fan saltar al s. XV. Gràcies a aquestes dades ens assabentam que un minyó de Lluc, Pere Garí, el 1485 arribà a ser prevere, després d'haver estudiat al santuari.

Entrats en el s. XVI són abundants les notícies sobre l'ensenyament musical i literari rebut pels escolans de Lluc, a qui amb el pas del temps, el nostre poble els anomenà blauets per les característiques del seu vestit: blau i blanc.

Personatges il.lustres com Llorenç Riber i altres anaren forjant la seva personalitat i el seu tarannà culte i religiós a l'escolania. Durant molts d'anys, també en el dia d'avui, el santuari de Lluc ha estat una fita que ha enlluernat molts d'homes i dones que han estimat i continuen estimant la nostra cultura, la nostra fe i el nostre ser com a poble mallorquí.

L'escolania i el cant

Al segle XVI ja trobam indicis dels primers escolanets de Lluc. Però fou el 1531 quan el papa Climent VII atorgà una butlla en la qual aprovava uns estatuts redactats pel prior Vaquer, on s'establien els *al.lots blaus* perquè, com es feia a Montserrat, cantassin missa a Nostra Senyora de Lluc.

Aquests minyons foren educats en un aprenentatge musical tal, que posteriorment alguns d'ells esdevingueren veritables homes importants en el camp de la música.

A l'escolania la música, des de sempre, ha estat la senyera que ha onejat amb més força, i ha esdevingut el tret que ha caracteritzat els nins de Lluc, atès que la tasca més important dels blauets és la de cantar a la Mare

de Déu en nom de tot el poble de Mallorca.

També avui, els nins blaus, dues vegades cada dia, una al matí i l'altra a l'horabaixa, s'afanyen per harmonitzar i elevar les seves veus cap al cel per pregar per tots els homes de bona voluntat.

A aquesta Santa Casa arriben pelegrins de totes les contrades del món per veure i sentir els al.lots blaus de Lluc. De vegades, alguns d'ells, després d'escoltar les seves veus angelicals, queden bocabadats i se'n meravellen.

Un dels jorns que el cant dels blauets té més força és el dia de matines. El nostre il.lustre Llorenç Riber, ja esmentat anteriorment, en la seva obra *La minyonia d'un infant orat* ens diu: *"Les matines de Lluc són famoses per tot Mallorca. Cantades per les veus blanques dels escolans, tenen un infantívol encís que no desdiu gens ni de la nit ni del misteri"*. Tanmateix el Nadal de Lluc té una especial significació. Les veus timbrades i brillants de la sibil·la i de l'àngel fan que tot l'ambient resti en una pau serena i sin-

cera. Seguint mossèn Riber: *"Avui sí que ens cal vetllar fins a mitjanit. Hem d'esperar que davalli la Rosada del cel i que pugi el Fruit de la terra. Hem d'esperar el càntic dels àngels i la meravella dels pastors. I tot això s'acompleix en punt de la mitjanit"*.

L'escolania de Lluc, al llarg dels quasi cinc-cents anys de la seva història, s'ha esmerçat a educar musicalment els blauets. Així doncs, no s'ha de trobar gens estrany que dels al.lots blaus de Lluc, que tant s'han afanyat en l'estudi i el cant coral, després de deixar el santuari corrin el bell camí de la música. Són molts els músics que començaren a cantar i a entonar les primeres notes musicals al costat de la Moreneta. I avui, llueixen el color blau i blanc dels seus vestits en el seu cor i en els seus llavis, entonant himnes d'accions de gràcies per totes les contrades del món. Són molts els antics blauets que tenen una responsabilitat en el camp de la direcció coral, direcció orquestral, professors de música i instruments, etc. Lluc i l'escolania, a més de ser la font on el poble mallorquí ha abeurat la seva espi-

ritualitat religiosa i la seva identitat com a poble, possibilita una acurada educació musical, sense oblidar l'educació humanista pròpia de cada escola professional.

L'escolania avui

El col·legi escolania de Lluc està format per 52 al·lots d'entre 8 i 14 anys, de diversos indrets de l'illa. A l'escola de Lluc es continua treballant per formar i educar els homes del demà. Homes que estimin la nostra llengua, cultura, religió, tradicions, etc. En definitiva, el nostre tarannà com a poble.

En aquesta institució, que sens dubte és la més antiga de Mallorca, no fa gaire celebrarem els cent anys de l'ensenyament secundari; no cal dir que la llengua vehicular és el català. Durant molts d'anys l'escolania fou pionera en l'ensenyament en català, fins a tal punt que influí fortament a la resta de les escoles de Mallorca. Avui, moltes escoles de l'illa -no totes, malauradament-, fan tot l'aprenentatge o part d'ell en català.

Els blauets no sols estimen la nostra llengua, sinó que la volen aprendre a escriure i parlar bé. És curiós veure com entre ells es corregeixen els barbarismes i les paraules mal emprades.

L'escolania, en el decurs de la seva història, ha passat per diverses èpoques. En algunes ocasions ha viscut moments d'una gran bonança, són les èpoques de les grans llums, mentre que altres moments han estat de gran desencant, però mai no s'ha perdut la confiança i l'esperança amb qui és el model de la perfecta cristiana: la Mare de Déu. A ella li cantam i pregam cada dia els nins blaus de Lluc.

Actualment l'edifici de l'escolania està en un període de remodelació de la seva infraestructura, per tal de donar millor qualitat a la tasca educativa. Les velles instal·lacions han estat derruïdes per tal d'edificar-ne unes de noves que ofereixin un millor rendiment escolar, tant a nivell acadèmic com a nivell musical.

Esperam que ben prest puguem entrenar el nou edifici dedicat exclusivament a l'escolania. Entre d'altres, es destinaran espais per habitar un gimnàs, sala d'activitats del temps lliure, una aula d'idiomes, aula d'informàtica, laboratori, aules de música insonoritzades per a l'estudi d'algun instrument. Actualment, a l'escolania es pot estudiar violí, piano i flauta travessera. No faltaran, com és de suposar, les aules destinades a classes de la formació acadèmica. En un futur no tan immediat es durà a terme una segona fase de la nova modelació, i es construïran els nous dormitoris, en els quals cada dos o tres nins disposaran de la seva cambra dormitori, afavorint així la intimitat entre els blauets.

Altres novetats que cal esmentar són els nous professionals que s'han incorporat a l'equip que treballa directa-

ment en la formació dels blauets, entre ells un monitor de tallers extraescolars, una orientadora psicopedagògica i un nou director de música. Durant quasi tres dècades, el pare Palou tengué cura de les tendres veus. Ara el substitueixen Baltasar Bibiloni qui, ajudat pel pare Llorenç Caldentey, és qui dóna un nou caire musical a l'escolania.

Finalment, només cal dir que les persones que estiguin interessades en tenir un fill seu blauet, a partir del mes de febrer s'iniciaran les inscripcions per al nou curs. Durant aquests mesos s'establiran períodes de proves per tal de seleccionar els nins que el curs vinent seran els qui formaran part de l'escola més antiga de Mallorca.

P. Miquel Mascaró M.SS.CC.
(Responsable de l'escolania)

Llibres

L'ESCRITORA MALLORQUINA CARME RIERA GUANYADORA DEL JOSEP PLA

Darrerament els premis literaris tenen nom de dona. Guanya el Nobel l'escriptora nord-americana Toni Morrison, el premi Sant Jordi de literatura catalana el guanya la mallorquina Mª de la Pau Janer, filla del també escriptor Gabriel Janer Manila, amb la novel·la "Màrmara".

Aquest any que hem començat, l'escriptora barcelonina Rosa Regàs ha guanyat el premi Nadal, dotat amb tres milions de pessetes, amb la novel·la "Azul". Es presentaren a concurs 253 novel·les. La mallorquina Carme Riera ha guanyat el premi Josep Pla, al qual optaven 23 obres, amb la novel·la: "Dins del darrer blau", una obra ambientada a la Mallorca del segle XVII, durant la cremada dels darrers jueus per part de la Inquisició.

A la biblioteca de Son Carrió, de na Carme Riera hi ha l'obra: "Epitelis tendríssims", recull de contes de caire eròtic que recoman.

Crec que tots aquests premis ens conviden a llegir, tasca engrescadora que ens pot fer fugir l'avorriment i enriquir-nos en tots els espectes.

Son Carrió, 14 de gener de 1994
La bibliotecària
Catalina Rafela Galmés

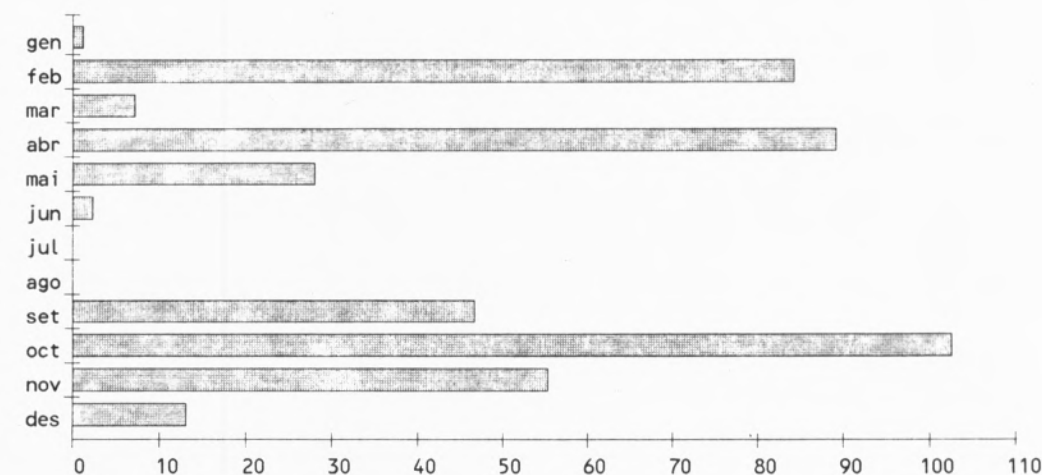

La pluja

Si hem de jutjar l'any 93 per la seva quantitat de pluja, 434,7 l/m², l'haurem de situar a un dels escalons més baixos dels darrers 25 anys, ja que només els anys 1981 i 1984 va ploure manco que l'any passat. Com se sap, el volum d'aigua que ens ve del cel és variable i de cada vegada minva més, dada que contrasta amb el fet que el seu consum augmenta considerablement de cada any.

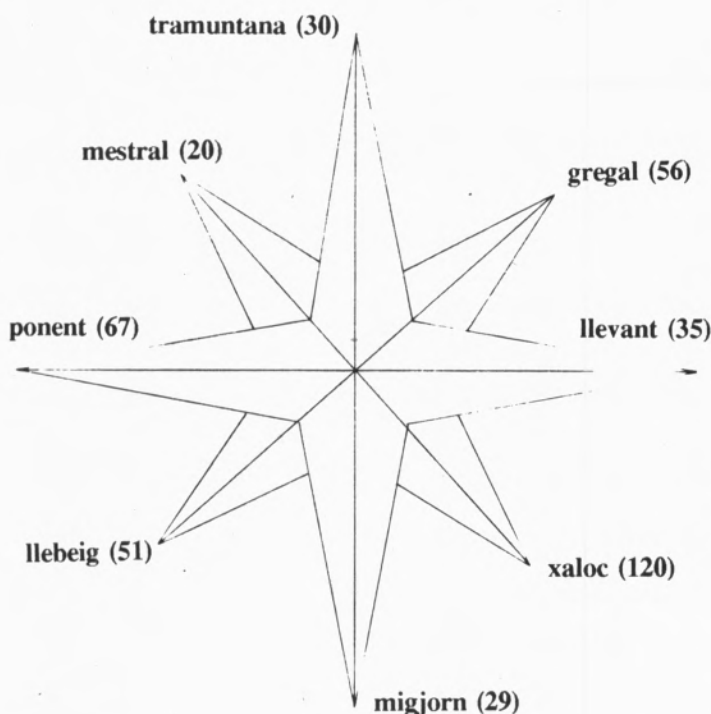
En el decurs de 1993 va ploure 69 dies, i el que més

aigua va caure va ser el 27 d'octubre, amb 53 l/m².

En els registres que tenim escampats dins el terme es

donaren els següents totals:	Sant Llorenç	434'7
	Sa Fontpella	419
	Ses Planes	464
	Son Roca	371
	Son Sureda	370
	Son Vives	432

El vent

El vent, allò que coneixem com a vent, és quan supera els 30 km/h. Sant Llorenç, per sort, no és un lloc gens afavorit, ja que la seva situació orogràfica relativament plana i protegida des del mestral fins al gregal -que és d'on arriben els vents forts-, fa que les molèsties dels vents sien bones d'aguantar. La velocitat màxima dels darrers tres anys està en 72 km/h.

Abaix tenim la gràfica de les velocitats i els dies.

Però a part de la velocitat el vent té també una direcció. A la dreta tenim una rosa que indica des d'on han venguts els vents superiors als 15 km/h (força 3).

Com es pot comprovar, el vent més freqüent és el de llewant/xaloc, que en realitat no es pot codificar com a vent, ja que l'embat sols el tenim a l'estiu i és un vent local que en un mateix dia bufa des de diverses direccions a diferents punts de Mallorca.

Velocitats màximes

46 64 55 61 50 46 50 40 68 56 50 57

GEN FEB MAR ABR MAI JUN JUL AGO SET OCT NOV DES

Nombre de dies que ha superat els 40 km/h

1 9 6 6 3 7 4 2 8 10 3 4

Gelades

Com es pot comprovar a la relació adjunta, entre l'abril i l'octubre no hi va haver cap gelada, cosa, d'altra banda, ben normal.

Gener	19
Febrer	3
Març	8
Abril	0
Maig	0
Juny	0
Juliol	0
Agost	0
Setembre	0
Octubre	0
Novembre	2
Desembre	3

Altres

Entre boires i boirines, hi va haver 21 dies ocupats. Va granissar 4 vegades. Tenguérem tempestes de trons i llamps durant 20 dies.

Sol

Una de les coses que més turisme duu a Mallorca és la presència del sol, que és molt alta si la comparam amb les hores que en tenen els països de l'europa central i nòrdica.

Aquí, a Sant Llorenç, no disposam d'heliògraf, aparell molt apropiat per mesurar les hores de sol diàries, però del que sí que disposam és de la paciència d'en Xesc per apuntar cada dia, sense fallar, si el cel estat serè, parcialment nuvolat o totalment cobert. Vegem el gràfic adjunt.

Borrasques

Durant l'any passat, la pressió atmosfèrica va baixar trenta-sis vegades dels 1013 milibars, que en teoria és la partió entre el bon i el mal temps.

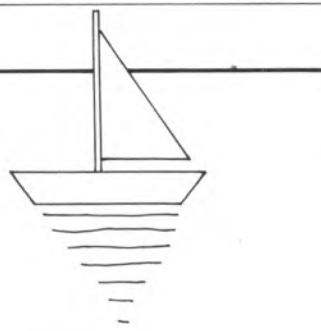
		GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES
SERÈ		15	1	13	12	13	14	12	17	12	4	5	18
NUVOLAT		10	18	12	8	11	13	14	12	10	17	8	7
COBERT		6	9	6	10	7	3	5	1	8	10	17	6

Viatges Ultramillor

Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

MOTS CREUATS

Horitzontals: 1.-Que edificuen o construeixen. 2.-Cobrir o guarnir amb xapes. Vas en forma de nau on es guarda l'encens per a les cerimònies de culte. 3.-Que és contrari a algú. També. 4.-Privat del sentit de la vista. Que segrega séu. 5.-Gastada per l'ús. Símbol de l'oxigen. óicageN. Consonant. 6.-Fer una taca. Cinquanta. Cerimònies d'un culte. 7.-La primera. Antigament, la primera nota de l'escala musical. Símbol del titani. Dins els tres sgüents buits, consonants. 8.-Gemec. Mesura agrària anglesa. Gos. 9.-Bagueta. Déu egipci. 10.-Crit fortísim. Nom de lletra. Que tenen un preu elevat. 11.-Nota musical. Principi actiu de l'elateri. 12.-Nom de lletra. Dit parlant. Mil. Cinquanta.

Verticals: 1.-Donar efecte a allò que ha estat decidit. Floc de cabells que pengen. 2.-Natural de Dinamarca. conjunt de peces de metall que entren en el parament de la cuina. 3.-Arrel d'una mateta americana, de la família de les rubiàcies. Nom de lletra. 4.-Ganes fortes de menjar. Manera de parlar acumulant els sinònims. 5.-Colorar alguna cosa amb els colors de l'iris. La segona. Pronom personal. 6.-Cent. Nom de lletra. Fer en el cos dibuixos indelebles inserint una materia colorant sota la pell. 7.-Pertanyent o relatiu a l'anabolisme. Símbol químic del tàntal. 8.-És la tercera presona singular del pretèrit perfet del verb dar. Símbol del iode. Consonant. Article.

9.-Que té forma d'ou. Símbol del crom. 10.-Parar. Fruita de la vinya. 11.-Els espais celestes. Consonant. La carn dels animals considerada com a aliment. 12.-Sangonera. Clorur de sodi.

Solucions

Horitzontals: 1.-Edificadores. 2.-Xaparr. Naveta. 3.-Enemiga. Item. 4.-Cec. Sebíferra. 5.-Usada. O. oN. R. 6.-Tacar. L. Ritu. 7.-A. Ut. Ti. Mr. G. 8.-R. Ai. Acre. Ca. 9.-Anseta. Ra. 10.-Bram. U. Cars. 11.-La. Elaterina. 12.-Ema. Oral. M.L.

Verticals: 1.-Executar. Ble. 2.-Danesa. Aram. 3.-Ipecacuana. A. 4.-Fam. Datisme. 5.-Irisar. E. Lo. 6.-C. Ge. Tatuat. 7.-Anabòlica. Ta. 8.-Da. I. R. El. 9.-Oviforme. Cr. 10.-Retenir. Raïm. 11.-Eter. T. Carn. 12.-Samaruga. Sal.

BROU DE LLETRES

A S C H U B E R T B A M
E D H C G E F H I J C O
T S O R P E M V L K M L
A E P Q F T N O E C B O
B C I D G H A I L R S I
F P N I H O J Z A D D T
O E D J X V I Z H L E I
M N L T R E N G A W S E
S R K Q U N Q V U D D R
H Z H T Z S I L G R D N
C G N O B V P F P E E N
A I P O Z R A S T I S A
B J M N R E L H A M I A
M L M O Z A R T C X B C
F G H J Y N R T X D T F
F G B T K H U I O P E R
L R T E R W C F V T E F

Solució

Schubert, Chopin, Beethoven, Listz, Vivaldi, Verdi, Wagner, Mahler, Mozart i Bach.

Demografia

DEFUNCIONS

Na Joana Maria Brunet Santandreu va morir a Sant Llorenç el dia 3 de gener, a l'edat de 97 anys. Que la vegem en el cel.

NAIXAMENTS

N'Esperança Mascaró Riera, filla de n'Antònia, va néixer a Sant Llorenç el dia 29 de desembre. Enhorabona.

El darrer dia de l'any va néixer na Marina Bauzà Nadal, filla d'en Tomàs i na Maria. Salut.

L'endemà, el dia primer de gener, va néixer a Sant Llorenç na Maria Francesca Galmés Oliver, filla d'en Bernat i na Margalida. Enhorabona.

NOCES

En Rafel Guardiola Bernal i na Miquela Garau Sánchez es casen el dia dels Reis a Sant Llorenç. Que tot els sigui enhorabona.

En Pedro Contreras Aguiló i na Joaquina Olivera Rueda es casen el dia 23 de gener, també a Sant Llorenç. Enhorabona.

Maria Galmés

Nota

El dia 19 de febrer farem el tradicional sopar d'aniversari de Flor de Card. Els interessats en assistir-hi ho poden fer saber a na Bel de Sa Costa, que enguany n'és l'encarregada de l'organització.

Resum comparatiu del mes de desembre

Pluja en el terme

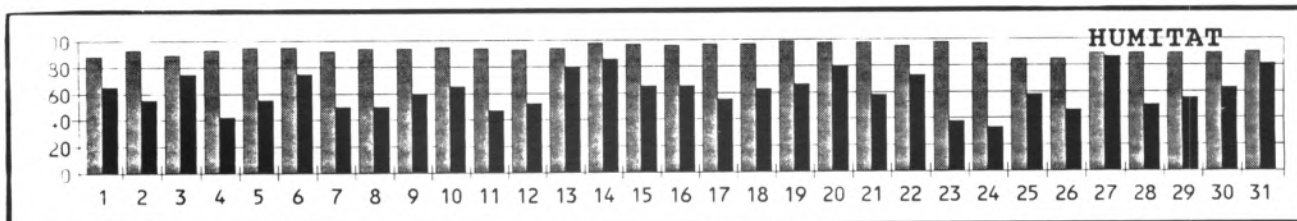
	1992	1993		
Temperatura màxima	21	21	Ses Planes (Ca'n Toni)	14'2
Temperatura mínima	2	0	Son Vives (Ca'n Pedro)	9
Temperatura mitja	11'9	10'7	Son Roca	12
Temp. màx. mitja	15'9	16'7	Sa Fontpella	9
Temp. mín. mitja	7'9	4'8	Sant Llorenç (Ca'n Xesc)	13
Boires	6	6	Son Sureda (Ca'n Tomeu)	12
Tempestes	2	-		
Calabruixades	1	1		
Pluja (l/m2)	127	13'1		
Dies de cel serè	3	17		
Dies de cel cobert	13	03		
Dies de cel nuvolat	15	11		
Gelades	2	4		
Pols d'Àfrica	-	-		
Hores de sol		150		

Des d'on ha bufat el vent

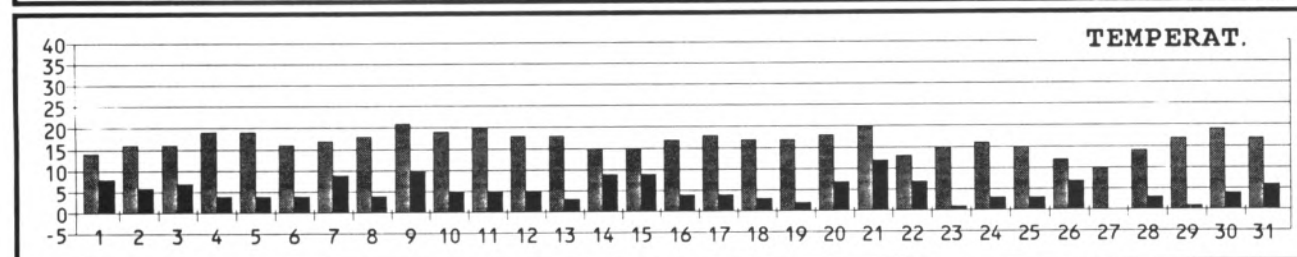
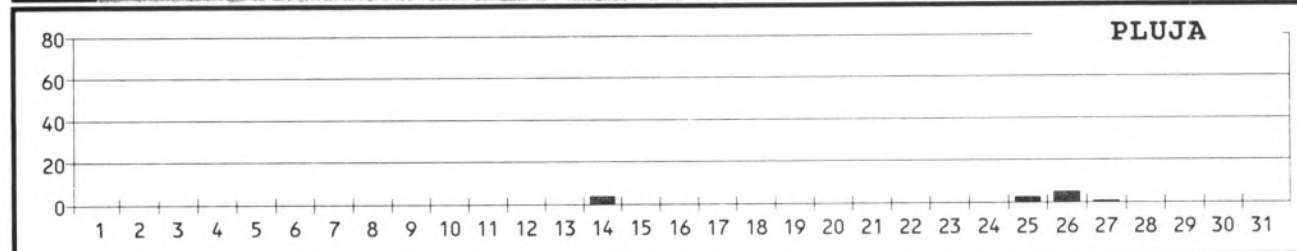
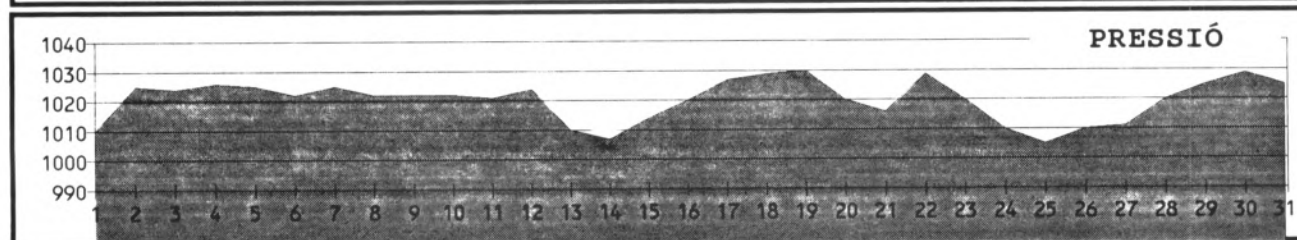
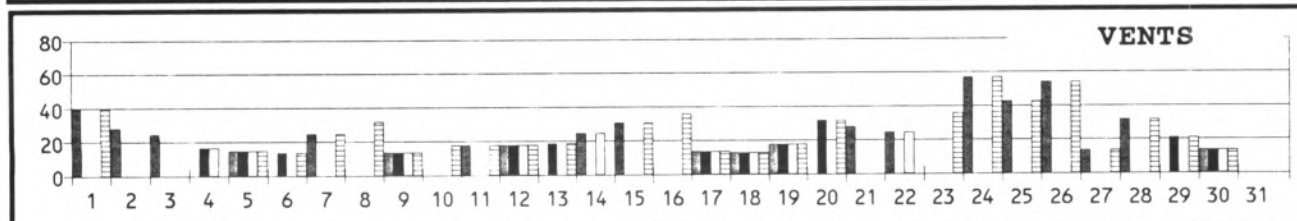

Ca'n Xesc

Estació pluviomètrica B-480
Sant Llorenç

N
S
E
O

La plaça Nova

Josep Cortès

El dia 18 de gener va fer quatre anys que tenim la plaça d'aquesta vergonyosa manera.

Jo no sé si és culpa dels propietaris, dels constructors, dels jutjats, dels ar-

quitectes o de l'Ajuntament per no haver-se sabut moure així com toca. El que sí sé és que els llorencins no ens mereixem un espectacle tan llastimós com el de les fotografies en el punt

més cèntric del poble, i molt manco durant quatre anys.

Tanta sort que l'any que ve hi ha eleccions, i ja sabem que les coses solen retre més.

